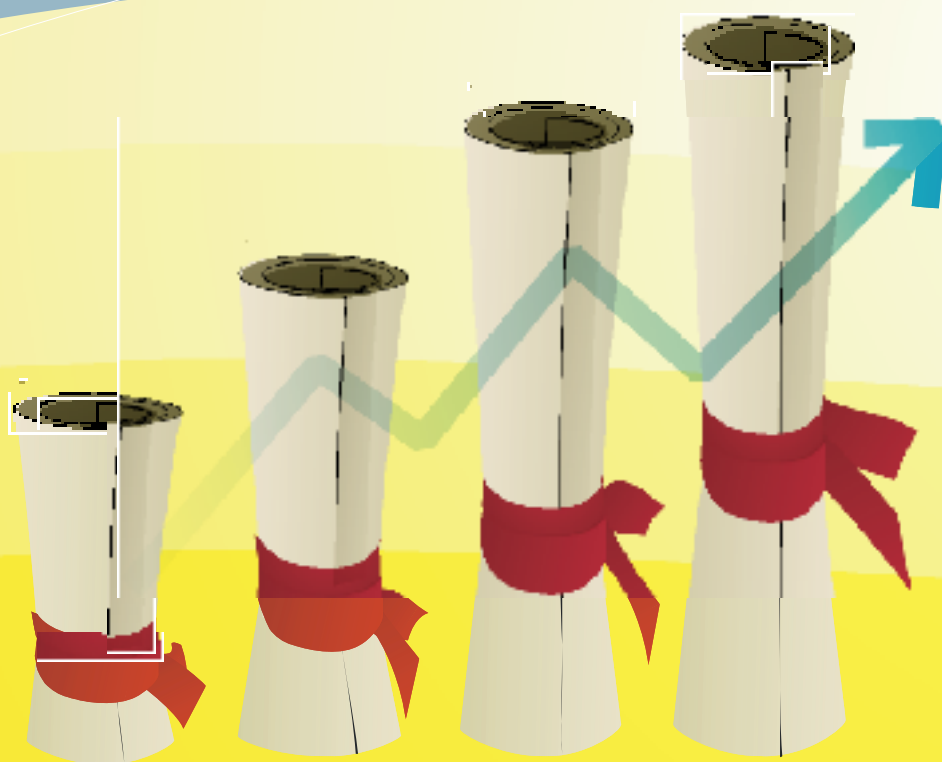

Education and Culture DG

ECTS uporabniški priročnik

GD Izobraževanje in kultura

ECTS uporabniški priročnik

(prevod za interno uporabo)

Bruselj, 6. februar 2009

Izobraževanje in usposabljanje

Brezplačna (*) telefonska številka Europe Direct, kjer vam je na voljo pomoč pri iskanju odgovorov na vaša vprašanja o Evropski uniji:

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) nekateri telefonski operaterji ne omogočajo ali ne omogočajo brezplačnega dostopa do omrežja 00 800

Več informacij o Evropski uniji na straneh: <http://europa.eu>

Naslov izvirnika: ECS Users' Guide

ECS Users' Guide, Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2009

ISBN: 978-92-79-09728-7

doi:10.2766/88064

Prevod iz angleškega jezika: Polonca Miklavc Valenčič

Lektura: Darja Markoja

VSEBINA

Uvod

1. ECTS in evropski visokošolski prostor (bolonjski proces)

2. Glavne značilnosti ECTS

3. Obrazložitev glavnih značilnosti ECTS

3.1 ECTS je sistem, osredotočen na študenta

3.2 ECTS in učni cilji

3.3 ECTS, ravni in opisniki ravni

3.4 ECTS kreditne točke

4. Uvedba ECTS v visokošolskih ustanovah

4.1. Dodeljevanje kreditnih točk ECTS

4.2 Podeljevanje ECTS kreditnih točk

4.3. Zbiranje ECTS kreditnih točk in napredovanje

4.4. Prenos kreditnih točk v sistemu ECTS

4.5 ECTS in vseživljenjsko učenje

5. Zagotavljanje kakovosti v ECTS

6. Ključni dokumenti ECTS

6.1 Predstavitev

6.2 Prijavnica za študentsko izmenjavo

6.3 Učni dogovor

6.4 Potrdilo o opravljenih obveznostih

7. Priporočeno branje

7.1 Kreditni in kvalifikacijski sistemi

7.2 Oblikovanje programov

7.3 Učni cilji in dosežki

7.4 Nacionalne publikacije

8. Slovar

Priloga 1 Namen uporabe ECTS

Priloga 2 Predlogi, kako naj institucije priznavajo posamezne dele študija, opravljene v tujini na podlagi dvostranskih sporazumov

Priloga 3 ECTS razpredelnica ocen

Priloga 4 Ključni dokumenti

Priloga 5 Pregled nacionalnih predpisov glede obsega učne obveznosti v študijskem letu (v urah)

Uvod

ECTS uporabniški priročnik vsebuje smernice za uporabo evropskega kreditnega prenosnega in zbirnega sistema (ECTS). Vsebuje in predstavi tudi ključne ECTS dokumente. Priročnik je namenjen študentom, učiteljem in administrativnemu osebju v visokošolski ustanovah pa tudi drugim zainteresiranim.

Priročnik 2009 temelji na verziji iz leta 2005 in hkrati predstavlja njeno nadgradnjo. Posodobljen je tako, da zajame spremembe v napredku bolonjskega procesa, naraščajoč pomen vseživljenjskega učenja, uvedbo ogrodij kvalifikacij in vse pogostejšo uporabo učnih dosežkov/izidov. Pri pripravi so sodelovali strokovnjaki partnerskih organizacij in ECTS-koordinatorji, v javni razpravi pa so se o priročniku izrekli tako v partnerskih združenjih kot tudi strokovnjaki držav članic EU in skupina za spremljanje napredka v bolonjskem procesu (Bologna follow-up group). Pripravo gradiva in javno razpravo je usklajevala Evropska komisija, ki je tudi odgovorna za končno verzijo priročnika.

ECTS¹ je orodje, ki pomaga oblikovati, opisati in izvajati programe ter podeljevati visokošolske kvalifikacije. Uporaba ECTS v povezavi z učnimi dosežki/izidi omogoča večjo preglednost in lažje priznavanje visokošolskih kvalifikacij. ECTS je uporaben za vse vrste programov, ne glede na njihov način izvedbe (v izobraževalni ustanovi, v delovnem procesu), študentov status (redni, izredni) in za vse vrste učenja (formalno, neformalno, priložnostno).

V prvem delu priročnika je ECTS umeščen v kontekst skupnega visokošolskega evropskega prostora, ki se oblikuje v bolonjskem procesu. V tem delu je tudi opredeljena vloga ECTS v ogrodju visokošolskih kvalifikacij v skupnem evropskem visokošolskem prostoru (v tem priročniku: bolonjsko ogrodje kvalifikacij).²

Drugi del priročnika vsebuje opis glavnih značilnosti ECTS. Te predstavljajo natančen pregled ECTS in njegovih najpomembnejših funkcij, o katerih je že dosežno splošno soglasje. Ključne značilnosti ECTS so opisane tudi v posebni publikaciji.

Tretji del vsebuje natančen opis vseh glavnih značilnosti ECTS. V četrtem delu so napotki za uporabo ECTS v visokošolskih ustanovah, peti del pa obravnava prispevek ECTS k ostalim elementom za zagotavljanje kakovosti.

Zadnji del predstavlja glavne dokumente, predloge za branje gradiva, ki se nanaša na ECTS, in slovar pojmov, ki jih uporabljamo v tem priročniku.

---

¹ ECTS je bil vzpostavljen leta 1989 kot pilotni projekt v okviru Erasmus programa, da bi spodbudil priznavanje delov študija, ki so jih v okviru mobilnosti opravili študentje v tujini.

² Bolonjska delovna skupina za ogrodje kvalifikacij (2005) – ogrodje kvalifikacij za evropski visokošolski prostor; http://bologna-bergen2005.no/Docs/oo-main_doc/050218_QF_EHEA.pdf

1. ECTS in evropski visokošolski prostor (bolonjski proces)

ECTS je kreditni sistem v visokem šolstvu, ki se uporablja v evropskem visokošolskem prostoru in vključuje vse države,³ vključene v bolonjski proces.⁴ ECTS predstavlja enega temeljnih kamnov tega procesa.⁵ Večina držav v bolonjskem procesu je prevzela ECTS v svoj visokošolski pravni red.

Bolonjski proces, med drugim, *stremi k vzpostavitvi kreditnega sistema, ki bo sredstvo za kar najbolj široko študentsko mobilnost.*⁶ ECTS prispeva tudi k doseganju drugih bolonjskih ciljev:

- ECTS kreditne točke so ključni element Bolonjskega ogrodja kvalifikacij,⁷ ki je kompatibilno z Evropskim ogrodjem kvalifikacij za vseživljenjsko učenje (EQF).⁸ Bolonjsko ogrodje kvalifikacij predvideva za 1. in 2. stopnjo določen razpon kreditnih točk (točka 3.3.), zato se ECTS kreditne točke uporabljajo pri oblikovanju nacionalnih ogrodij visokošolskih kvalifikacij, ki lahko vsebujejo podrobnejšo opredelitev teh točk;
- ECTS pomaga institucijam uvajati mehanizme zagotavljanja kakovosti. V nekaterih državah je vrednotenje visokošolskih programov z ECTS pogoj za njihovo akreditacijo;
- ECTS vedno pogosteje uporabljajo tudi v institucijah na drugih celinah, kar prispeva k pomembnosti globalne dimenzije bolonjskega procesa.

---

³ V nekaterih državah poleg nacionalnih ali institucionalnih sistemov uporabljajo tudi ECTS.

⁴ Bolonjski proces vključuje trenutno 46 držav podpisnic. Seznam: <http://www.bologna2009benelux.org>

⁵ Spletna stran Sekretariata bolonjskega procesa Benelux 2009: <http://www.bologna2009benelux.org>

⁶ Ibidem

⁷ Za nadaljnje informacije: <http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/documents/QF-EHEA-May2005.pdf>

⁸ Priporočila Evropskega parlamenta in Sveta za vzpostavitev Evropskega ogrodja kvalifikacij za VŽU (http://ec.europa.eu/education/policies/educ/eqf/reco08_en.pdf), 2008. Tri stopnje bolonjskega ogrodja in podraven za kratko terciarno izobraževanje ustrezajo ravnem pet, šest, sedem in osem Evropskega ogrodja kvalifikacij za VŽU za visokošolski sektor.

2. Glavne značilnosti ECTS

ECTS

ECTS je sistem, ki študentu omogoča zbiranje kreditnih točk in njihov prenos, temelji pa na preglednosti učnih ciljev in učnih procesov. Cilj kreditnega sistema je olajšati načrtovanje, izvedbo, evalvacijo, priznavanje in vrednotenje kvalifikacij in učnih enot ter olajšati mobilnost študentov. ECTS se množično uporablja v formalnem visokošolskem izobraževanju in je uporaben tudi za druge oblike vseživljenjskega učenja.

ECTS kreditne točke

ECTS kreditne točke temeljijo na obremenitvi študenta, ki je potrebna za doseg pričakovanega učnega cilja. Učni cilj je opis pričakovanega znanja, razumevanja in zmožnosti delovanja po uspešno zaključenem učnem procesu. Povezuje se z opisniki ravni v nacionalnih in v Evropskem ogrodju kvalifikacij.

Obremenitev je čas, ki ga študent povprečno potrebuje, da opravi učne aktivnosti (kot npr. predavanja, seminarje, projekte, praktično usposabljanje, samostojno delo in izpite), potrebne za doseg pričakovanih učnih ciljev.

60 ECTS je obseg obremenitve rednega študija v enem letu formalnega izobraževanja (študijsko leto) in s tem povezanimi učnimi cilji. V večini primerov se študentova obremenitev giblje med 1500 do 1800 urami na študijsko leto, pri čemer 1 ECTS predstavlja 25-30 ur obremenitve.

Uporaba ECTS kreditnih točk

Kreditne točke se opredelijo in podelijo za celotne kvalifikacije, pa tudi za njihove sestavne dele (module, predmete, diplomska dela, praktično delo in delo v laboratoriju). Število kreditnih točk, dodeljenih posamezni enoti, temelji na obsegu študentove obremenitve, potrebne za doseg učnega cilja v formalnem izobraževanju.

Kreditne točke se podelijo posameznemu študentu (rednemu ali izrednemu), ko zaključi vse učne aktivnosti, ki jih predvideva formalen izobraževalni program ali po zaključenih izobraževalnih enotah in preverjanju učnih dosežkov. ECTS kreditne točke se lahko zbirajo s ciljem pridobitve kvalifikacije, kot jo opredeli izobraževalna institucija. Če učenec doseže isti učni cilj v drugem okolju ali času (formalno, neformalno, priložnostno), se mu lahko pridobljene kreditne točke priznajo po uspešno zaključenem postopku preverjanja, vrednotenja ali priznavanja teh učnih dosežkov.

Kreditne točke, pridobljene v enem programu, se lahko prenesejo v drug program, ki ga izvaja ista ali druga ustanova. Ta prenos je mogoč samo, če institucija, ki podeli kvalifikacijo, te kreditne točke in učne dosežke prizna. Partnerske institucije se morajo predhodno dogovoriti o priznanju delov študija, opravljenih v tujini.

Prenos kreditnih točk in njihovo zbiranje omogoča tudi uporaba glavnih ECTS dokumentov (predmetniki, študentova vloga, učni dogovor, izpis opravljenih obveznosti), predvsem pa Priloga k diplomi.

3. Obrazložitev glavnih značilnosti ECTS

Glavne značilnosti ECTS predstavljajo grob obris Evropskega prenosnega in zbirnega kreditnega sistema. Ta del ponuja natančnejšo razlago konceptov in funkcij, povezanih z ECTS. Ravno tako podaja razlago, kako se ti koncepti in funkcije povezujejo in z medsebojnim delovanjem omogočajo osnovne funkcije ECTS: zbiranje in prenos (4. del).

3.1 ECTS je sistem, osredotočen na študenta

ECTS je sistem, osredotočen na študenta, saj pomaga instituciji, da pristop pri oblikovanju in izvedbi programa premakne od tradicionalne osredotočenosti na učitelja k študentovim potrebam in pričakovanjem. V tradicionalnem pristopu, ki je bolj osredotočen na učitelja, so vsebina predmetov, znanje in učni proces osnovni elementi izobraževalnih programov, učenje glede na potrebe študenta pa postavlja v središče oblikovanja in izvedbe programov učenje in daje študentu več izbire pri vsebini, načinu, tempu in kraju učenja.

S takšnim pristopom, osredotočenim na študenta, prevzemajo izobraževalne institucije usmerjevalno in spodbujevalno vlogo, pomoč študentu pri oblikovanju lastne učne poti in razvoju lastnih učnih stilov in izkušenj.

ECTS z opredelitvijo učnih ciljev in študentove obremenitve za oblikovanje in izvedbo programov spodbuja umestitev študenta v središče izobraževalnega procesa. S podeljevanjem kreditnih točk posameznim učnim enotam spodbuja oblikovanje fleksibilnih učnih poti, še več, ECTS v povezavi z ogrodji kvalifikacij, ki temeljijo na učnih ciljih:

- vzpostavlja močnejšo povezavo med izobraževalnimi programi in zahtevami trga dela, s skupno uporabo učnih ciljev; s tem spodbuja, da se študent odloča informirano,
- spodbuja širši dostop in udeležbo v vseživljenjskem učenju, saj so programi bolj fleksibilni in omogočajo lažje priznavanje dosežkov, pridobljenih pred vstopom v program,
- lajša mobilnost znotraj posamezne institucije ali države, med institucijami, med državami in med različnimi izobraževalnimi sektorji in učnimi okolji (npr. formalno, neformalno in priložnostno učenje).

3.2 ECTS in učni cilji

Učni cilji so podlaga za oceno, kaj učenec, ki si je pridobil določeno kvalifikacijo ali zaključil program oz. dele programa, od pričakovanega cilja zna, razume in je zmožen storiti. So povezava med poučevanjem, učenjem in preverjanjem znanja. Opis učnih dosežkov v primerjavi s cilji so običajno opredeljeni z glagoli, ki izražajo znanje, razumevanje, uporabo, analizo, sintezo, načela ipd.⁹

---

⁹ Bolonjska delovna skupina za ogrodje kvalifikacij (2005) – ogrodje kvalifikacij za evropski visokošolski prostor, stran 38; http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/documents/050218_QF-EHEA.pdf

Z uporabo učnih ciljev so cilji celotnih izobraževalnih programov jasnejši in lažje razumljivi študentom, zaposlovalcem in drugim partnerjem. Z njimi je lažje primerjati kvalifikacije in tudi priznavati rezultate učenja.

V ECTS je opis učnih ciljev podlaga za oceno obremenitve in dodelitev kreditnih točk. Ko pripravljavci izobraževalnih programov opredelijo profil kvalifikacije in pričakovanih učnih ciljev programa in njegovih enot, ECTS kreditne točke pomagajo realno oceniti obremenitev in temu primerno opredeliti učne strategije in metode preverjanja in ocenjevanja. Partnerji, kot so na primer študentje in zaposlovalci, lahko prispevajo koristne predloge za opredelitev učnih ciljev.

Študent prejme kreditne točke po uspešno opravljenem preverjanju in oceni njegovih učnih dosežkov. Zato morajo opis učnih ciljev vedno spremljati jasni in primerni kriteriji preverjanja in ocenjevanja, s katerimi je mogoče ugotoviti, ali je študent dosegel pričakovano znanje, razumevanje in zmožnosti.

Obstajata dva pristopa: učni cilji so lahko opredeljeni kot minimalni prag (opisani kot minimalni pogoji za pridobitev pozitivne ocene) ali kot tipične referenčne točke (opisane kot pričakovana raven dosežkov uspešnih študentov). V vsakem primeru mora biti povsem jasno, kateri pristop pri opisu učnih ciljev je bil uporabljen.

Opredelitev učnih ciljev omogoča vrednotenje znanja, spretnosti in kompetenc, pridobljenih v okoljih, drugačnih od formalnih (neformalno in priložnostno učenje), in podelitev kreditnih točk omogoča njihovo priznanje za pridobitev kvalifikacije (del 4.5).

Številka 1 – »učni cilji« in »kompetence«, kot so opredeljeni v kontekstih evropskega visokega šolstva

V Evropi se različni pojmi, ki so povezani z »učnimi cilji« in »kompetencami«, uporabljajo z različnimi pomenskimi odtenki in v rahlo različnih povezavah. Ne glede na to pa se v vseh primerih nanašajo na nekaj, kar bo učenec znal, razumel in zmož ob zaključku učenja. Široka uporaba teh pojmov je del paradigatskega premika, ki postavlja učenca v središče visokošolskega učnega procesa. Ta premik predstavlja temelj evropskega visokošolskega prostora, bolonjskega procesa in ECTS.

1. V ogrodju kvalifikacij za evropski visokošolski prostor (bolonjski proces) so učni cilji (vključno s kompetencami) uporabljeni kot vsesplošni rezultat učenja. Ogrodje temelji na dublinskih opisnikih, ki jih je razvila skupina Joint Quality Initiative. Te opisnike sestavljajo splošni opisniki tipičnih pričakovanj oziroma ravni zmožnosti in sposobnosti, ki so povezane z bolonjskimi stopnjami. Beseda *kompetenca* se v tem primeru uporablja v širšem smislu in predvideva stopnjevanje zmožnosti in spretnosti.

http://www.bologna-bergen2005.no/Docs/oo-Main_doc/050218_QF_EHEA.pdf

2. Evropsko ogrodje kvalifikacij za vseživljenjsko učenje razlikuje med znanjem, spretnostmi in kompetencami in pri tem uporablja naslednje opredelitve:

»kompetenca pomeni dokazano sposobnost za uporabo znanja, spretnosti in osebnih, socialnih in/ali metodoloških sposobnosti v delovnih ali študijskih situacijah in strokovnem ter osebnem razvoju. V kontekstu Evropskega ogrodja kvalifikacij je zmožnost opisana kot odgovornost in samostojnost«. V tem primeru je pojem kompetence bolj omejen na zmožnost uporabe znanja v prakso.

(http://ec.europa.eu/education/policies/educ/eqf/reco8_en.pdf)

3. Tuning (Educational Structure in Europe) jasno razlikuje med učnimi cilji in kompetencami zato, da loči med različnimi vlogami najpomembnejših udeležencev v učnem procesu: visokošolskim učiteljem in študentom. Za Tuning predstavlja kompetenca dinamično kombinacijo znanja, razumevanja, spretnosti, sposobnosti in pristopov, razlikuje pa med predmetnospecifičnimi in splošnimi kompetencami. Razvoj kompetenc je cilj učnega procesa in učnih programov. Glede na Tuning učni cilji izražajo raven študentovih doseženih kompetenc. Učne cilje definirajo visokošolski učitelji, po možnosti na osnovi prispevkov notranjih in zunanjih partnerjev.

<http://tuning.unideusto.org/tuningeu> ali <http://www.rug.nl/let/tuningeu>

3.3. ECTS, ravni in opisniki ravni

Iz glavnih značilnosti:

»Učni cilji so povezani z opisniki ravni v nacionalnih in Evropskem ogrodju kvalifikacij.«

Evropsko in nacionalna ogrodja kvalifikacij temeljijo na dogovorjenih opisnikih ravni, z opredeljenimi učnimi dosežki za posamezno raven in s pripadajočim obsegom kreditnih točk. Bolonjsko ogrodje ima usklajene opisnike stopenj, ki jih opredeljujejo učni dosežki in obseg kreditnih točk. Opisniki bolonjskih stopenj so znani kot »dublinski opisniki«.¹⁰

»Dublinski opisniki ponujajo splošne opise tipičnih pričakovanih rezultatov in sposobnosti, povezanih s kvalifikacijami, ki predstavljajo zaključek bolonjskih stopenj. Opisniki niso predpisani; ne predstavljajo praga ali minimalnih pogojev in niso obširni; podobne ali enakovredne karakteristike se lahko dodajo ali nadomestijo. Namen opisnikov je opredeliti naravo celotne kvalifikacije«.¹¹

(Za več informacij o dublinskih opisnikih gl. reference v bibliografiji.)

¹⁰ Ibidem, str. 65.

¹¹ Bolonjska delovna skupina za ogrodje kvalifikacij (2005) – ogrodje kvalifikacij za evropski visokošolski prostor, stran 65; http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/documents/050218_QF-EHEA.pdf

Prvi dve bolonjski stopnji sta povezani z naslednjim obsegom kreditnih točk ECTS:¹²

- prvostopenjske kvalifikacije najpogosteje vključujejo 180–240 ECTS kreditnih točk,
- drugostopenjske kvalifikacije najpogosteje vključujejo 90–120 ECTS kreditnih točk, z najmanj 60 ECTS kreditnimi točkami na drugi stopnji.

Ti obsegi kreditnih točk sledijo glavnim ECTS značilnostim, in sicer, da je 60 ECTS kreditnih točk obseg polne študijske obremenitve na študijsko leto znotraj študijskega programa.¹³ To pravilo velja za vse visokošolske kvalifikacije in vse bolonjske stopnje.

Nacionalno ogrodje kvalifikacij lahko vsebuje ravni (ali vmesne kvalifikacije) znotraj treh bolonjskih stopenj (npr. krajše izobraževanje znotraj prve stopnje). Te ravni omogočajo ustanovam strukturirati posamezno krajšo kvalifikacijo in predpisati napredovanje po takem programu.

Kreditne točke so vedno opisane z ravni, ki ji pripadajo, in temeljijo na ravni učnih ciljev programa ali njegove sestavine. Samo kreditne točke, pridobljene na ustrezni ravni, se lahko zberejo v kvalifikacijo. Primerna raven je določena v nacionalnih ali institucionalnih pravilih o pridobivanju kvalifikacij (točka 4.3).

3.4 ECTS kreditne točke in obremenitev

Iz glavnih značilnosti:

»Obremenitev je čas, ki ga študent povprečno potrebuje, da opravi učne aktivnosti (kot npr. predavanja, seminarje, projekte, praktično usposabljanje, samostojno delo in izpite), potrebne za dosego pričakovanih učnih ciljev.«

Pred oceno obremenitve, povezane s programom ali njegovo sestavino, mora biti opredeljen učni cilj. Učni cilji so osnova za izbor ustreznih učnih aktivnosti in za primerno oceno obremenitve, ki je potrebna za njihovo izpolnitev.

Ocena obremenitve ne sme temeljiti samo na kontaktnih urah (npr. urah, ki predstavljajo vodeno študentovo aktivnost). Upoštevati mora vse učne aktivnosti, potrebne za dosego učnih ciljev, vključno s časom, ki ga študent porabi za samostojno delo, obvezno prakso, pripravo na ocenjevanje in čas, potreben za ocenjevanje. Z drugimi besedami, seminar ali predavanje lahko zahtevata isto število kontaktnih ur, vendar lahko eno zahteva bistveno več obremenitve kot drugo zaradi razlike v samostojni pripravi študenta.

Ocena obremenitve bi morala biti neprestano predmet nadzora in študentskega odziva.

---

¹² O koristnosti uporabe kreditnih točk za tretjo stopnjo ni soglasja, jih je pa tehnično mogoče dodeliti na katerikoli stopnji.

¹³ V večini primerov obsega študentova obremenitev 1500–1800 ur za študijsko leto, pri čemer ena kreditna točka ustreza 25–30 uram dela tedensko.

4. Uvedba ECTS v visokošolskih ustanovah

V tem delu priročnika so zapisane smernice za uporabo ECTS v visokošolskih institucijah in koraki pri uvajanju ECTS. Cilj je prikazati uporabo ECTS za kar najboljši učinek in največjo vrednost za študente.

4.1. Dodeljevanje kreditnih točk ECTS

Iz glavnih značilnosti:

Kreditne točke se opredelijo in podelijo za celotne kvalifikacije, pa tudi za njihove sestavne dele (module, predmete, diplomska dela, praktično delo in delo v laboratoriju).

Dodeljevanje kreditnih točk je proces, v katerem se določi število kreditnih točk, potrebnih za pridobitev kvalifikacije/zaključek programa ali za posamezne sestavine kvalifikacije ali programa. ECTS kreditne točke se opredelijo glede na povprečno obremenitev, potrebno za doseg predpisanih učnih ciljev.

Število kreditnih točk, opredeljeno za pridobitev kvalifikacije ali zaključek programa, je odvisno od nacionalne regulacije glede na posamezno bolonjsko stopnjo (točka 3.3.).

Glede na to, da je ena glavnih značilnosti ECTS 60 kreditnih točk za obremenitev rednega študenta v enem študijskem letu, se s 30 ECTS praviloma ovrednoti en semester in z 20 ECTS kreditnih točk trimeser. Kvalifikacije, ki se pridobijo z rednim študijem v triletnih študijskih programih, imajo praviloma 180 ECTS kreditnih točk.

Vsako študijsko leto, semester ali trimeser se deli na posamezne sestavine študija. Sestavina študija je zaključena celota in formalno strukturirana enota učnih aktivnosti (kot na primer predmet, modul, seminar ali praksa). Vsaka sestavina mora imeti opredeljene koherentne in jasne učne cilje, primerne kriterije preverjanja in ocenjevanja, določeno obremenitev in število kreditnih točk.

4.1.1. Dodeljevanje kreditnih točk posameznim delom

Dodeljevanje kreditnih točk posameznim delom se izvede kot opredelitev programskih enot, na podlagi reference v nacionalnem ogrodju kvalifikacij, opisnikov ravni in opisnikov kvalifikacij. Običajno je to v pristojnosti visokošolskih institucij in visokošolskih učiteljev, v nekaterih primerih pa zunanjih teles.

Pred dodelitvijo kreditnih točk posameznim delom programov bi moral biti sklenjen dogovor o »profilu« posameznega študijskega programa in pripadajočimi učnimi cilji. Profil je opis glavnih značilnosti programa in njegovih ciljev, značilnosti programov pa je smiselno opredeliti skupaj z drugimi visokošolskimi partnerji.¹⁴

¹⁴ Strokovnjaki s področij, socialni partnerji, predstavniki trga dela ipd. Gl. primer Tunning:

<http://unideusto.org/tuning/> ali <http://rug.nl/let/tuningeu>

Visokošolski učitelji oblikujejo program na osnovi profila kvalifikacije z opredelitvijo učnih ciljev in z dodelitvijo števila kreditnih točk posameznim sestavinam programa. Kreditne točke se dodelijo učnim sestavinam na osnovi njihove zahtevnosti; ta pogojuje obremenitev študenta, ki mora v formalnem okolju doseči določene učne cilje.

Kreditne točke se dodeljujejo na različne načine in v pristojnosti visokošolskih institucij je odločitev, katero metodo bodo uporabile. Spodaj navedene alternative opisujejo različne pristope pri dodeljevanju kreditnih točk:

- 1) Učitelji opredelijo učne cilje za vsako sestavino programa, opišejo učne aktivnosti in ocenijo obremenitev študenta za dokončanje teh aktivnosti. Predloge zberejo, analizirajo in sestavijo in ocenjena vrednost obremenitve je ovrednotena s kreditnimi točkami.

Na ta način so v postopek dodeljevanja kreditnih točk vključeni vsi učitelji. Ti lahko predstavijo svoje predloge učnih ciljev in ocene obremenitve, potrebne za doseg te ciljev. Pogovor in opredelitev prioritet lahko privede do končne odločitve na osnovi letnega števila razpoložljivih kreditnih točk (60 za vsako leto). Ta postopek se lahko zaključi z različnim številom kreditnih točk, dodeljenim posameznim sestavinam programa (npr. 3, 5, 8).

Na ta način je institucijam zagotovljena največja možna avtonomija pri oblikovanju sestavin programa glede na učne cilje in potrebno obremenitvijo, po drugi strani pa je različno vrednotenje posameznih učnih enot lahko ovira, zlasti v primeru interdisciplinarnih ali skupnih programov ali mobilnosti.

- 2) V drugem primeru lahko visokošolska institucija (fakulteta) že na začetku standardizira obseg učnih enot, tako da vsaki dodeli enako vrednost v kreditnih točkah (npr. 5) ali v večkratnikih te vrednosti (npr. 5, 10, 15) in s tem že vnaprej določi število kreditnih točk na učno enoto. V tem primeru se učne enote pogosto imenujejo »moduli«.

Znotraj te predpisane strukture učitelji opredelijo primerne in kompatibilne učne cilje in opišejo učne aktivnosti na osnovi standardiziranega obsega programskih enot. Ocenjena študentova obremenitev mora biti v skladu s številom kreditnih točk, dodeljenim vsaki posamezni enoti.

S standardizacijo obsega programskih enot institucije omogočajo bolj fleksibilne, multidisciplinarne povezave med programi, po drugi strani pa je opredelitev učnih ciljev posameznih enot omejena s predpisanim številom kreditnih točk, ki vnaprej določajo obremenitev za vsako enoto.

V obeh primerih je priporočljivo, da sestavine programov niso premajhne enote in da program ni preveč razdrobljen. Priporočljivo je tudi, da enote niso prevelike, saj lahko v tem primeru zavirajo interdisciplinarnost in omejijo izbirni del programa. Prevelike enote predstavljajo oviro za mobilnost študentov na vseh ravneh, na institucionalni, nacionalni ali mednarodni.

Ne glede na različne načine dodeljevanje kreditnih točk mora biti osnovni kriterij za opredelitev študentova obremenitev, potrebna za doseg določenih učnih ciljev. Število kontaktnih ur ne sme biti edina osnova za dodelitev kreditnih točk, saj so kontaktne ure samo eden od elementov študentove obremenitve. Ustrezna opredelitev kreditnih točk mora biti za visokošolske institucije del notranjega in zunanjega zagotavljanja kakovosti.

4.1.2 Ocena obremenitve v ECTS

Pri oceni študentove obremenitve morajo institucije upoštevati ves čas, ki ga potrebuje študent, da doseže predpisane učne cilje. Učne aktivnosti so lahko v različnih državah, institucijah in študijskih področjih različne, najpogosteje pa je ocena obremenitve študenta vsota:

- kontaktnih ur na programsko enoto (število kontaktnih ur na teden x število tednov),
- časa, porabljenega za samostojno ali skupinsko delo in potrebnega za zaključek programske enote (tj. priprave na predavanja in urejanje zapiskov po predavanju, seminar ali delo v laboratoriju, zbiranje in izbira relevantnega gradiva, študij gradiva, pisanje nalog/projektov/disertacij, praktično delo, npr. v laboratoriju),
- časa, ki je potreben za obvezno prakso (točka 4.1.3).

Drugi dejavniki, ki vplivajo na oceno študentove obremenitve, so na primer: vstopni pogoji za študente, ki jim je program (ali njegovi deli) namenjen,¹⁵ oblike poučevanja in učenja ter učno okolje (npr. seminarji v malih skupinah ali predavanja velikemu številu študentov), razpoložljiv prostor (npr. jezikovni laboratorij, multimedijski prostor).

Ker je obremenitev študenta ocena časa, ki ga študent povprečno porabi za doseg pričakovanih učnih ciljev, lahko dejansko porabljen čas posameznega študenta odstopa od te ocene. Študenti so različni: nekateri napredujejo hitreje, drugi počasneje.

4.1.3 ECTS kreditne točke in praktično usposabljanje

Če je za zaključek programa predvidena obvezna praksa, oziroma če je ta del programa, ji je treba dodeliti kreditne točke. V tem primeru mora biti število kreditnih točk, dodeljeno za praktično usposabljanje, všteto v celotno število kreditnih točk v študijskem letu.

Številka 2 – Dobre prakse na področju učnih ciljev in dodeljevanja kreditnih točk za praktično usposabljanje¹⁶

Za dobre primere uporabe učnih ciljev ter dodeljevanje kreditnih točk za praktično usposabljanje se

¹⁵ »Vstopni pogoji« so raven učnih dosežkov, ki jih morajo imeti učenci ob vstopu v program.

¹⁶ Konferenca Tuning: Študentova obremenitev in učni cilji: Ključne sestavine za oblikovanje ali spremembe študijskih programov, ključna vprašanja, razprava in zaključki delavnic, (21.–22. aprila 2008, Bruselj, Belgija). Gl.:

http://www.tuning.unideusto.org/tuningeu/index.php?option=com_docman&task=docclick&temid=59&bid=92&limitstart=0&limit=5.

štejejo:

- učni dogovor za praktično usposabljanje (ki jo podpišejo institucija, študent in zaposlovalec) mora vsebovati učne cilje tega usposabljanja;
- praktično usposabljanje mora imeti jasne metode preverjanja in ocenjevanja doseženih ciljev in dodeljevanja kreditnih točk;
- jasne morajo biti vloge visokošolskih institucij, študentov in zaposlovalcev v postopku podelitve, kot tudi v postopku ocenjevanja učnih dosežkov;
- visokošolski učitelji lahko zahtevajo usposabljanje za nadzor in za upravljanje z delovnimi mesti za praktično usposabljanje;
- če tako določa program, mora biti praktično usposabljanje vključeno v predmetnik.

Kot za vsako drugo sestavino študijskega programa morajo učitelji določiti učne cilje, ki jih je treba doseči na praktičnem usposabljanju. Tudi ti učni cilji morajo predvideti primerne metode preverjanja in ocenjevanja učnih dosežkov. Pomembno je, da metode ustrezajo naravi dela pri usposabljanju (npr. opazovanje in vrednotenje dela, ki ga opravi tutor, ali poročilo, ki ga pripravi študent).

Kot velja tudi za druge programske sestavine, pridobi študent kreditne točke po zaključenih obveznosti in po tem, ko so bili ocenjeni njegovi učni dosežki.

Kadar je študent pridobil praktično izkušnjo v času formalnega izobraževanja, vendar te sestavine program ne vsebuje, se vseeno priporoča, da se opredelijo učni cilji in obremenitev v učnem dogovoru. Učni cilji, doseženi med neobvezno prakso, naj bodo zabeleženi na primer v študentovem izpisku opravljenih obveznosti, prilogi k diplomi (glej ključne dokumente v točki 6) ali v Europassu. Takšna praksa se lahko tudi prizna in se zanjo lahko dodelijo kreditne točke, ki so v tem primeru dodatne točke k 60 ECTS na leto.

4.1.4 Nadzor nad dodeljevanjem kreditnih točk

Dodeljevanje kreditnih točk novemu programu ali njegovemu delu mora ustrezati nacionalnim ali institucionalnim pravilom. Ustreznost dodeljenih kreditnih točk je treba med izvedbo programa neprestano preverjati. Oboje, ustreznost in preverjanje, morata biti del institucionalnega zagotavljanja kakovosti.

Preverjanje se lahko izvede na več načinov, vsaka metoda pa mora vsebovati tudi povratno informacijo študentov in učiteljev, saj je to ključni element za preverjanje in dodeljevanje kreditnih točk. Podatki o trajanju študija ter rezultati ocenjevanja programov in njihovih sestavin so tudi del evalvacije dodeljevanja kreditnih točk.

Pomembno je, da so študentje in učitelji obveščeni o namenu nadzora in o tem, kako bo ta izveden, da bodo odgovori točni in da se bodo naslovniki odzvali v dovolj visokem številu.

Če evalvacija odkrije neskladje med oceno obremenitve in dejanskim časom, ki ga je porabila večina študentov za doseg učnih ciljev, je potrebna revizija obremenitve, učnih ciljev, učnih metod in metod poučevanja. Revizija ne sme potekati med študijskim letom, temveč mora biti opravljena in uporabljena do naslednjega študijskega leta.

4.2 Podeljevanje ECTS kreditnih točk

Študentje pridobijo kreditne točke po uspešno opravljenem preverjanju in ocenjevanju, s katerim se ugotovi, da so dosegli predpisane učne cilje posameznega programa ali njegovega dela. Kreditne točke podeli pooblaščen institucija. Če so isti učni dosežki pridobljeni v neformalnem ali priložnostnem kontekstu, se študentu po ugotovitvi o tem, podeli enako število kreditnih točk, kot je to predvideno v formalnem programu. Za kreditno ovrednotenje neformalnega in priložnostnega učenja lahko visokošolske institucije uporabijo drugačne oblike preverjanja in ocenjevanja, kot so predvidene za študente v formalnem izobraževanju (točka 4.5). V vsakem primeru morajo biti metode preverjanja in ocenjevanja javno objavljene.

Podelitev kreditnih točk potrjuje, da je študent uspešno opravil obveznost dela programa. Za to si pridobi predvideno število kreditnih točk. Polno število predvidenih kreditnih točk pridobi študent vedno, kadar je obveznosti opravil vsaj zadostno; število podeljenih kreditnih točk ni odvisno od višine študentove ocene. ECTS kreditne točke ne prikazujejo študentove uspešnosti pri študiju in izpolnjevanju obveznosti. Kakovost študentovega dela se izraža z oceno, ki jo pridobi v okviru institucionalne ali nacionalne ocenjevalne lestvice ali sistema.

Nekateri institucionalni ali nacionalni predpisi predvidevajo »delne/kompenzacijske postopke«.¹⁷ V teh primerih morajo biti ti postopki natančno opredeljeni.

Posamezni študentje lahko zberejo več ali manj kot 60 ECTS kreditnih točk letno, če uspešno opravijo več ali manj učnih enot, kot je to predvideno s študijskim programom.

4.3. Zbiranje ECTS kreditnih točk in napredovanje

Iz glavnih značilnosti:

Kreditne točke se lahko zbirajo s ciljem pridobitve kvalifikacije, kot jo opredeli izobraževalna institucija.

---

¹⁷ To je izraz, ki se uporablja v nekaterih nacionalnih okoljih, kadar izpitna komisija dovoli, da študent dopolnilno opravlja posamezne dele preverjanja in ocenjevanja, ko je drugi del obveznosti iste enote opravil uspešno.

Bolonjsko ogrodje kvalifikacij na evropski ravni določa razpon kreditnih točk, ki jih mora zbrati posameznik za pridobitev kvalifikacije, ki ustreza prvi in drugi stopnji (točka 3.3.). Razponi kreditnih točk v nacionalnih ogrodjih kvalifikacij so kompatibilni z bolonjskimi, čeprav so lahko prvi predpisani in opredeljeni podrobneje kot drugi.

Na nacionalni ali institucionalni ravni pravila napredovanja omogočajo študentom, da napredujejo po programu do pridobitve kvalifikacije. Pravila določajo število kreditnih točk za posamezne dosežene učne cilje na določeni ravni in način njihove izbire. Pravila za napredovanje po programu lahko določijo število kreditnih točk ali razpon kreditnih točk na različnih točkah znotraj programa ali študija (npr. minimalno število kreditnih točk za napredovanje v višji letnik/semester). Lahko določajo celo časovno in stopenjsko zaporedje opravljanja obveznosti (npr. obvezne vsebine, izbirne vsebine in vsebine, ki predstavljajo pogoj). Pravila so lahko tudi mešanica obeh primerov.

Pravila napredovanja so povezana s številom kreditnih točk, ki jih je treba zbrati na različnih ravneh v nacionalnih ogrodjih kvalifikacij. Nekatera ogrodja vsebujejo tudi kreditne točke, kar pomeni, da določajo število kreditnih točk za posamezno vrsto kvalifikacije (npr. magisterij). Takšna ogrodja določijo število kreditnih točk, ki se jih podeli po opravljeni obveznosti in doseženih učnih ciljih. Pravila napredovanja po programu določijo, kako študent napreduje po določeni izobraževalni poti vse do pridobitve potrebnega števila kreditnih točk.

Zbiranje kreditnih točk se evidentira v uradnem izpisku institucije o opravljenih študentskih obveznostih, tako da ima študent vedno dokaz ali potrdilo o tem, kaj je dosegel po vsakem obdobju v času izobraževanja.

4.4. Prenos kreditnih točk v sistemu ECTS

Iz glavnih značilnosti:

Kreditne točke, pridobljene v enem programu, se lahko prenesejo v drug program, ki ga izvaja ista ali druga ustanova. Ta prenos je mogoč samo, če institucija, ki podeli kvalifikacijo, te kreditne točke in učne dosežke prizna. Partnerske institucije se morajo predhodno dogovoriti o priznanju delov študija, opravljenih v tujini.

Uspešen prenos kreditnih točk se opravi skozi postopek priznavanja. Priznavaje pridobljenih kreditnih točk je postopek, v katerem institucija potrdi, da učni dosežki in njihova ocena, pridobljeni v drugi instituciji, ustrezajo zahtevam enega od programov, ki jih izvaja gostiteljska institucija. Glede na različnost programov in visokošolskih institucij je malo verjetno, da bodo kreditne točke in učni dosežki posameznih enot programov identični, zato se priporoča fleksibilen pristop k priznavanju kreditnih točk, pridobljenih v drugih okoljih. »Primerno priznavanje« je ustrežnejše kot iskanje ekvivalence. Takšno »primerno priznavanje« naj temelji na primerjavi učnih dosežkov (npr. kaj oseba

ve ali kaj zna narediti) in ne na primerjavi formalnosti postopkov, po katerih je bila kvalifikacija ali njen del, pridobljen.¹⁸

Priporočila o merilih in postopkih za priznavanje tujih kvalifikacij, kot jih je sprejel Odbor za Lizbonsko konvencijo, določajo:¹⁹

Tuje kvalifikacije se prizna, razen v primeru, da obstaja znatna razlika med tujo in domačo kvalifikacijo, s katero se primerja. Z uporabo tega načela se pri ocenjevanju tuje kvalifikacije ugotovi, ali so:

- a) *razlike med učnimi cilji tuje in domače primerljive kvalifikacije prevelike, da bi lahko tujo kvalifikacijo priznali.*

Priznanje pomeni, da institucija, ki priznava, upošteva število zbranih kreditnih točk za dosežene učne cilje na določeni ravni v drugem okolju (tujini) kot število kreditnih točk, podeljenih za te učne dosežke pri sebi. Na primer, v praksi lahko 4 ECTS kreditne točke na eni instituciji nadomestijo 5 ECTS kreditnih točk na drugi, če sta učna dosežka primerljiva. Študentu bo tako priznanih 5 ECTS kreditnih točk.

4.5 ECTS in vseživljenjsko učenje

Iz glavnih značilnosti:

ECTS kreditne točke se lahko zbirajo s ciljem pridobitve kvalifikacije, kot jo opredeli izobraževalna institucija. Če študent doseže isti učni cilj v drugem okolju ali času (formalno, neformalno, priložnostno), se mu lahko pridobljene kreditne točke priznajo po uspešno zaključenem postopku preverjanja, vrednotenja ali priznavanja teh učnih dosežkov.

Uporaba ECTS za vseživljenjsko učenje spodbuja preglednost učnih programov in ciljev ne samo, kadar gre za formalno visokošolsko izobraževanje (dodiplomski, magistrski, doktorski študij), temveč tudi za vse vrste učnih aktivnosti ali učne dosežke, ki jih priznajo visokošolske institucije. Dejstvo, da so vsi dosežki evidentirani in ovrednoteni z ECTS kreditnimi točkami, omogoča priznavanje teh dosežkov tudi za pridobitev kvalifikacije, ko doseženi cilji dejansko ustrezajo ciljem kvalifikacije.

4.5.1 ECTS in permanentno izobraževanje

Vsi udeleženci izobraževanja pa niso redni študentje. V posamezne oblike usposabljanja se namreč vključuje vse več odraslih učencev, ki nimajo namena pridobiti neke kvalifikacije. Visokošolske

¹⁸ Adam, S. (2004), Končno poročilo o priporočilih s konference: Izboljšanje sistemov priznavanja diplom in kreditnih točk v evropskem visokošolskem prostoru.

http://www.aic.lv/rigaseminar/documents/Riga_Final_reportP_S_Adam.pdf.

¹⁹ Celoten dokument dosegljiv:

http://www.coe.int/t/dg4/highereducation/Recognition/Criteria%20and%20procedures_EN.asp#TopOfPage

institucije se soočajo z vse večjim povpraševanjem odraslih udeležencev v izobraževanju in/ali zaposlovalcev in za ponudbo individualnih učnih priložnosti.

Uporaba ECTS v permanentnem izobraževanju sledi istim načelom dodeljevanja kreditnih točk posameznim enotam ali vsebinam, podeljevanju potrdil, prenosu in zbiranju kreditnih točk. Tudi te ECTS točke se praviloma dodeljujejo na podlagi obremenitve udeleženca v izobraževanju in na podlagi učnih ciljev.

Kreditne točke, pridobljene v permanentnem izobraževanju, se lahko priznajo in zbirajo za pridobitev kvalifikacije, odvisno od interesa udeleženca ali/in od zahtev za pridobitev določene kvalifikacije. Nekateri udeleženci so morda zainteresirani samo za del kvalifikacije in ne za celotno.

4.5.2 ECTS in priznavanje neformalnega in priložnostnega učenja

Pogosto se zgodi, da imajo posamezniki dragocene kompetence, ki so jih pridobili izven visokega šolstva z drugačnimi aktivnostmi, delom ali življenjskimi izkušnjami. Ni razloga, zakaj ne bi ti posamezniki imeli koristi od preglednosti in priznavanja, ki jih zagotavljajo institucije z uporabo ECTS.

Priznavanje neformalnega in priložnostnega učenja odpira možnost pridobitve visokošolske kvalifikacije posameznikom, ki niso mogli ali pa niso želeli pridobiti te kvalifikacije na tradicionalni način.

Visokošolske institucije morajo biti pristojne za podeljevanje kreditnih točk za učne dosežke, ki so pridobljeni izven formalnega učnega konteksta z delovnimi izkušnjami, hobiji ali s samostojnim študijem, vendar pod pogojem, da ti dosežki ustrezajo zahtevam formalnih kvalifikacij oziroma njihovih enot. Priznavanje neformalnega in priložnostnega učenja mora avtomatično omogočiti pridobitev kreditnih točk, ki ustrezajo določenemu delu programa. Število kreditnih točk mora biti isto, kot je število, dodeljeno formalnim enotam študijskega programa s primerljivimi učnimi cilji.

Kot v formalnem izobraževanju mora biti tudi v teh primerih podelitev kreditnih točk pogojena z oceno, ki ugotovi doseganje učnih ciljev. Kriteriji preverjanja in ocenjevanja ter uporaba metod morajo biti izbrani tako, da merijo dosežke na ustrezni ravni, pri tem pa na presojo ne sme vplivati pot, po kateri so bili doseženi. Na primer, dejstvo, da je udeleženec o neki zadevi kdaj sodeloval pri razpravi v razredu ali predavalnici, ne sme biti kriterij ocenjevanja, ali se je naučil oblikovati argumente v razpravi s skupino, pa ja.

Institucije naj objavijo svoje postopke in prakse priznavanja neformalnega in priložnostnega učenja na spletnih straneh. Postopki morajo vključevati določene elemente, kot na primer primerno obliko odgovora prosilcem na njihovo zahtevo za priznanje ali pouk o pravnem sredstvu. Institucije naj poskrbijo za ustrezne službe, ki bodo skrbele za svetovanje in priznavanje neformalno in priložnostno pridobljenih znanj. Vrsta in obseg služb sta odvisna od nacionalnih oziroma institucionalnih okvirjev in praks (lahko jih ima npr. vsaka fakulteta ali pa se ustanovi skupen center za vse uporabnike).

Z izvajanjem postopkov priznavanja neformalnega in priložnostnega učenja se krepi sociološka dimenzija visokošolskih institucij. Institucije nudijo možnosti za dostop do visokega šolstva tudi kandidatom iz poklicnih okolij in različnih netradicionalnih učnih okolij in tako prispevajo k dejanski vrednosti vseživljenjskega učenja.

Številka 3 – primer uporabe kreditnih točk VŽU – Škotsko ogrodje kvalifikacij in kreditnih točk (SCQF)²⁰

Smernice SCQF spodbujajo uporabo priznavanja neformalnega in priložnostnega učenja

- za razvoj posameznikove kariere (priznavanje za pridobitev izobrazbe) in
- za podelitev kreditnih točk (priznavanje za pridobitev kreditnih točk).

Priznavanje za pridobitev kreditnih točk vključuje preverjanje in oceno *vrednosti kreditnih točk*, pridobljenih z izkušnjami pred vpisom v formalni program ali pred pridobitvijo kvalifikacije. Ocenjevanje vrednosti kreditnih točk je postopek, v katerem se določi število kreditnih točk, ki jih je mogoče pripisati izkustvenemu učenju. Institucija, ki to znanje priznava, določi, koliko kreditnih točk so pridobljeni učni dosežki vredni v kontekstu konkretnega programa za pridobitev izobrazbe, ki ga izvaja ta institucija.

Postopek podelitve kreditnih točk za učne dosežke v neformalnem ali priložnostnem učenju ima tri faze:

1. svetovanje in usmerjanje (o postopku, o omejitvah pri podeljevanju kreditnih točk za dosežke iz neformalnega ali priložnostnega učenja, o stroških, vlogah in odgovornostih kandidata in tutorja/svetovalca in o različnih možnostih za pridobitev kvalifikacije);
2. podpora in pomoč (postopek refleksije, razumevanje koncepta učnih dosežkov, identifikacija lastnih dosežkov, zbiranje dokazil in izbira dokazil);
3. priznanje/ocena (ocena dokazil o pridobljenih učnih dosežkih in kriteriji preverjanja);
4. podelitev kreditnih točk (podeljene kreditne točke imajo enako vrednost kot kreditne točke, pridobljene v formalnem izobraževanju).

---

²⁰ Ta povzetek temelji na predstavitvi, dosegljivi na spletni strani:

<http://www.ond.vlaanderen.be/hogeroderwijs/bologna/BolognaSeminars/Edinburgh2008.htm>.

5. Zagotavljanje kakovosti v ECTS

Največjo odgovornost za zagotavljanje kakovosti svoje dejavnosti ima institucija.²¹ Notranje preverjanje kakovosti vključuje vse postopke, ki jih izvaja visokošolska institucija za zagotavljanje kakovost svojih programov in kvalifikacij v okviru lastnih meril in meril drugih organov, ki so zadolženi za preverjanje kazalcev kakovosti. Zunanja preverjanja zagotavljanja kakovosti, ki jih izvajajo pooblaščenke agencije, zagotavljajo povratno informacijo drugim partnerjem. Obe obliki skupaj se uvajata za zagotavljanje kakovosti v *evropskem visokošolskem prostoru*.²²

Uporaba ECTS mora biti v skladu s Standardi in smernicami in v skladu s standardi 1.2 in 1.7, ki določajo:

- institucije morajo imeti formalne mehanizme za potrjevanje, redna preverjanja in spremljanje svojih programov in diplom/potrdil.²³ Zagotavljanje kakovosti programov in listin naj vključuje:
  - razvoj in objavo pričakovanih učnih dosežkov/učnih ciljev,²⁴
  - posebej še predmetnikov, oblike programov in vsebin,²⁵
  - institucije morajo redno objavljati posodobljene, nepristranske in objektivne informacije – kvantitativne in kvalitativne – o programih in listinah, ki jih podeljujejo.²⁶

Uvedba in uporaba ECTS v visokošolskih institucijah morata biti kakovostno preverjeni z ustreznimi postopki (npr. z notranjim in zunanjim preverjanjem in povratnimi informacijami študentov).

Številka 4 – Dobra praksa uporabe ECTS in zagotavljanja kakovosti

Glede zagotavljanja kakovosti ECTS in s tem povezanimi postopki je dobra praksa, kadar visokošolske institucije s procesi zagotavljanja kakovosti za vse svoje študijske programe zagotavljajo, da:

- so enote izobraževanja izražene z ustreznimi učnimi cilji in da so jasne informacije o njihovi ravni, kreditnem vrednotenju, izvedbi in preverjanju ter ocenjevanju,
- je študijske programe mogoče zaključiti v za to predvidenem času (npr. da so realno ocenjene vrednosti kreditnih točk za semester, trimeser ali študijsko leto),

²¹ Ustvarjanje evropskega visokošolskega prostora. Komunike konference ministrov visokega šolstva v Berlinu 19. 9. 2003.

²² Evropsko združenje za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu (2005), Standardi in smernice za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru: <http://www.uni-mb.si/dokument.aspx?id=15549>.

²³ Standardi in smernice, str. 16.

²⁴ Ibidem, str. 16.

²⁵ Ibidem, str. 16.

²⁶ Ibidem, str. 19.

- letno spremljanje zajema vse možne vzorce dosežkov in doseženih rezultatov,
- imajo študentje možnost svetovanja, so podrobno seznanjeni z vsemi študijskimi možnostmi in da se jim ne omogoča izbirati študijskih sestavin, ki nimajo ustrezne ravni ali ki so jih predhodno že študirali na isti ravni.²⁷

Za mobilne študente in priznavanje to pomeni, da:

- so postopki prenosa kreditnih točk vključeni v spremljanje, revizijo in vrednotenje postopkov,
- je izbran ustrezen kader, odgovoren za prenos kreditnih točk in priznavanje,
- so učne pogodbe vedno podpisane; njihova priprava in morebitne spremembe morajo v občutljive, čeprav ne dolgotrajne postopke odobritve,²⁸
- mobilni študentje izbirajo učne enote iz akreditiranih predmetnikov; pri preverjanju in ocenjevanju se ne ločijo od ostalih študentov,
- se izdajo podrobna potrdila o opravljenih obveznostih in podeljenih kreditnih točkah
- se prizna vse kreditne točke, zbrane z uspešno opravljenimi obveznostmi učnih enot, opredeljenih in potrjenih z učno pogodbo; rezultati morajo biti znani in posredovani takoj,
- so opredeljeni objektivni postopki za tolmačenje pridobljenih ocen, tako da se tudi ocene – ne samo kreditne točke-ustrezno zabeležijo v pridobljeni končni kvalifikaciji.

---

²⁷ Pogoji: predhodno znanje, običajno določeno kot zaključene enote v predhodnem izobraževanju. Dodatni pogoji: učne enote, ki zahtevajo sočasnost ali zaporednost dopolnilnih učnih enot.

²⁸ Ideja »primernega priznavanja« in ne ugotavljanja popolne ekvivalence naj se uporablja v učnih dogovorih, kot predvideva pojasnilo h Konvenciji o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v Evropski regiji (CETS 165, 1997):

http://www.mvzt.gov.si/fileadmin/mvzt.gov.si/pageuploads/doc/dokumenti_visokosolstvo/zakonodaja_VS/ko_nv_prizn_ERegiji.pdf.

Pojasnila h Konvenciji:

<http://www.cicic.ca/docs/Lisboa/Explanatory.en.pdf>.

6. Ključni dokumenti ECTS

Iz glavnih značilnosti:

Prenos kreditnih točk in njihovo zbiranje omogoča tudi uporaba glavnih ECTS dokumentov (predmetniki, študentova vloga, učni dogovor, izpis opravljenih obveznosti), predvsem pa Priloga k diplomi.

Ključni dokumenti ECTS, opisani v tem delu, predstavljajo splošno uporabne in sprejete načine posredovanja informacij, ki so koristne za vse učence (študente in študente na izmenjavi), visokošolske učitelje in poslovno osebje, zaposlovalce in druge partnerje. Uporaba teh dokumentov mora zagotavljati preglednost in spodbujati kakovost v visokem šolstvu.

Institucije vse bolj sistematično sledijo dosežkom svojih študentov z elektronskim beleženjem opravljenih obveznosti, ki združuje podatke iz ključnih dokumentov ECTS in drugih dokumentov, kot je na primer Priloga k diplomi.²⁹

6.1 Predstavitev

Najpomembnejši dokument je predstavitev. To je vodnik za vse študente, ki so vpisani na institucijo. Natančno obliko predstavitve določi institucija. Nekatere presodijo, da je primerneje ločiti splošne informacije za študente od informacij o programu in študiju. Vse informacije morajo biti podrobne, v uporabniku prijazni obliki in pravočasno posodobljene. Predstavitev mora biti objavljena na spletnih straneh institucije in lahko dostopna, objavljena mora biti pravočasno, da omogoči potencialnim kandidatom za študij dovolj informirano izbiro študija.

Priporočene vsebine predstavitve so navedene v nadaljevanju (točka 6.1.1), vsebujejo pa vse informacije, ki jih je treba zagotoviti. Najpomembnejše je, da so študentom dosegljive in razumljive informacije o ponujenih kvalifikacijah, učnih metodah, učnih postopkih, postopkih preverjanja in ocenjevanja znanja, ravneh programov, učnih enotah in učnih virih,.

Vsi udeleženci izobraževanja morajo imeti zagotovljeno svetovanje in za ta namen določeno osebo na institucionalni ali oddelčni ravni. Zato je pomembno, da predstavitev vsebuje imena svetovalcev z navedbo kje, kdaj in kako so dosegljivi.

Preglednost in dostopnost veljata tudi za jezik predstavitve. Informacije morajo biti dosegljive na spletnih straneh ne samo v domačem jeziku, temveč tudi v širše uporabljanem tujem jeziku, da se zagotovi preglednost v mednarodnem prostoru.³⁰ Povezave na primere predstavitev so na spletnih straneh: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc48_en.htm.

²⁹ Priloga k diplomi je eden od dokumentov Evropasa:

<http://europass.cedefop.europa.eu/europass/home/hornav/Introduction/navigate.action>

³⁰ Drug jezik, ki se zahteva pri institucijah, ki želijo ECTS značko, je angleščina.

<p>6.1.1. Vsebina predstavitev</p> <p>1. del: Informacija o instituciji</p> <ul style="list-style-type: none"> • ime in naslov • študijski koledar • učitelji • splošen opis institucije (tudi vrsta in status) • seznam ponujenih programov • splošno o pogojih vpisa • splošno o sistemu priznavanja predhodno pridobljenih znanj (formalnih, neformalnih, priložnostnih) • splošno o vpisnih postopkih • splošno o sistemu podeljevanja ECTS kreditnih točk • sistem svetovanja pri študiju <p>2. del : Informacija o programih</p> <p><i>Splošen opis:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • vrsta kvalifikacije (diploma, potrdilo) • raven kvalifikacije • vpisni pogoji • posebnosti pri sistemu priznavanja predhodno pridobljenih znanj (formalnih, neformalnih, priložnostnih) • obveznosti in posamezne ureditve v programu • študijsko področje • cilji programa • zaposlitvene možnosti za diplomante s primeri • dostop do nadaljnega študija • predmetnik s kreditnimi točkami (60 na študijsko leto) • izpitni red, načini preverjanja in ocenjevanja znanja, ocenjevalna lestvica • pogoji za dokončanje študija • način študija (redni/izredni) • programski vodja ali druga odgovorna oseba <p><i>Opis posameznih enot programa:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • ime učne enote • koda učne enote • vrsta učne enote (obvezna, izbirna) • raven učne enote (npr. prva, druga ali tretja stopnja, podraven) 	<ul style="list-style-type: none"> • leto študija (če je relevantno) • semester/trimester izvedbe učne enote • število ECTS kreditnih točk na učno enoto • ime(na) izvajalca(ev) • učni cilji enote • način izvedbe (predavanja, učenje na daljavo) • pogoji za dostop do učne enote • priporočene izbirne vsebine • vsebina učne enote • priporočena ali zahtevana literatura • načrtovane učne aktivnosti in učne metode • kriteriji in metode preverjanja in ocenjevanja • učni jezik • praksa <p>5. del: Splošne informacije za študente</p> <ul style="list-style-type: none"> • življenjski stroški • bivanje • prehrana • zdravstvene storitve • storitve za študente s posebnimi potrebami • zavarovanje • finančna pomoč študentom • služba za storitve za študente • učilnice • mednarodni programi • praktični napotki za študente na izmenjavi • jezikovni tečaji • pripravništva in praksa • šport in prostočasne aktivnosti • študentska združenja
---	---

6.2 Prijavnica za študentsko izmenjavo

ECTS prijavnica za študentsko izmenjavo je oblikovana za študente, ki nameravajo določen čas študija opraviti na drugi instituciji. Študentje, ki nameravajo zaključiti svoj študij na drugi instituciji, se vpišejo po rednem postopku, ki je za to predviden na tej instituciji, in izpolnijo druge, za ta namen predvidene obrazce.

Prijavnica vsebuje vse pomembne podatke o študentu na izmenjavi, ki jih potrebuje gostiteljska institucija. Če institucija od prihajajočih študentov zahteva dodatne informacije (npr. o bivanju ali posebnih zdravstvenih zahtevah), jih lahko zahteva posebej.

Ta priročnik ponuja prijavnico, ki jo najdete na spletnih straneh http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc48_en.htm. Institucije si lahko standardiziran obrazec prilagodijo (dodajo svoj znak ali druge posebne rubrike), vendar morajo zagotoviti, da obrazec vsebuje vse elemente in da je njihov vrstni red kar se da nespremenjen.

6.3 Učni dogovor

V visokošolski institucijah se študentje običajno vpišejo v študijski program in si izberejo enote programa na semester ali leto. V praksi to pomeni neke vrste učni dogovor za domače študente. Z vpisom visokošolska institucija vstopi v dogovor kot ponudnik teh učnih enot in podeljevalec kreditnih točk za doseganje učnih ciljev.

6.3.1. Učni dogovor za študente na izmenjavi

ECTS učni dogovor je v osnovi pripravljen za študente na izmenjavi in predstavlja zavezujoč dogovor še pred izmenjavo. Kadar se dogovor uporablja za študente na izmenjavi, učni dogovor vsebuje seznam predmetov, modulov ali drugih učnih enot, ki jih študent namerava opravljati na drugi instituciji, skupaj s kodami in ECTS kreditnimi točkami.

Učni dogovor je uporaben tako za semester kot za leto in ga morajo podpisati domača institucija, gostiteljska institucija in študent. Podpisniki, ki podpišejo dogovor v imenu institucij, morajo biti za to pooblaščen. Gostiteljska institucija je dolžna študenta vpisati v opravljanje obveznosti in mu zagotoviti učne aktivnosti, domača institucija pa mora kreditne točke, pridobljene na drugi instituciji, priznati. Študent se ne sme biti prisiljen o priznanju teh obveznosti pogajati s posameznim učiteljem. Učni dogovor je hkrati s potrdilom o opravljenih obveznostih pripravljen in podpisan kot jamstvo za polno priznanje obveznosti, opravljenih v drugi instituciji.

Študentu je morda treba po prihodu na gostiteljsko institucijo študijske obveznosti prilagoditi. V tem primeru je treba učni dogovor kar najhitreje prilagoditi, potrditi pa ga morajo vsi podpisniki, saj se samo na ta način lahko še naprej zagotovi polno priznanje opravljenih obveznosti.

Prijavnico najdete na spletnih straneh http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc48_en.htm. Institucije si lahko standardiziran obrazec prilagodijo (dodajo svoj znak ali druge posebne rubrike), vendar morajo zagotoviti, da obrazec vsebuje vse elemente in da je njihov vrstni red kar se da nespremenjen.

6.3.2 Učni dogovor za opravljanje praktičnega usposabljanja – dogovor o usposabljanju

Tudi učni dogovori za opravljanje praktičnega usposabljanja ali dogovori o usposabljanju so ključni za praktično usposabljanje, ki je lahko sestavina posameznih študijskih programov. Tudi ti dogovori, čeprav morda prilagojeni, morajo vsebovati bistvene elemente, kot je na primer standardni učni dogovor.

Dogovor o usposabljanju mora imeti natančno navedeno mesto usposabljanja, čas usposabljanja, delo, ki se ga opravi (opis delovnih nalog), učenčeve pravice in dolžnosti in pričakovane učne dosežke. Ravno tako mora vsebovati podatke o kriterijih in metodah preverjanja in ocenjevanja dosežkov, odgovorno osebo ter npr. vlogo organizacije, ki zagotavlja prakso (zaposlovalec), in, kadar je to potrebno, gostiteljsko institucijo.

Učni dogovor morajo podpisati učenec, domača izobraževalna institucija in zaposlovalec. Kadar je vključena še gostiteljska institucija, jo podpiše tudi njen predstavnik. Največjo odgovornost ima institucija, ki podeljuje kvalifikacijo. Dogovor mora vsebovati število ECTS kreditnih točk za dosežene učne cilje.

Prijavnico najdete na spletnih straneh http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc48_en.htm. Institucije si lahko standardiziran obrazec prilagodijo (dodajo svoj znak ali druge posebne rubrike), vendar morajo zagotoviti, da obrazec vsebuje vse elemente in da je njihov vrstni red kar se da nespremenjen.

6.4 Potrdilo o opravljenih obveznostih

Mnoge institucije izdajo potrdilo o opravljenih obveznostih vsakemu študentu na koncu semestra ali leta. To je pomemben dokument za študenta in institucijo, saj zagotavlja, da ima študent točne in zadnje podatke o svojem napredku, o učnih enotah, ki jih je opravil, o številu pridobljenih ECTS kreditnih točk in o pridobljenih ocenah. ECTS poročilo o opravljenih obveznostih je izdano v določeni obliki. To je pomemben uradni dokument, ki predstavlja dokaz o napredku in priznanju.

Za študente na izmenjavi domača institucija najprej izda potrdilo o opravljenih obveznostih in ga pošlje gostiteljski instituciji za vsakega napotnega študenta še pred njegovim odhodom, da zagotovi informacije o učnih enotah, ki jih je že opravil, o njihovi ravni in doseženih rezultatih. Gostiteljska institucija izda potrdilo o opravljenih obveznostih študenta v času gostovanja na gostiteljski instituciji, da s tem uradno potrdi opravljene obveznosti, pridobljene kreditne točke in ocene, ki jih je prejel v času na izmenjavi.

Prijavnico najdete na spletnih straneh http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc48_en.htm. Institucije si lahko standardiziran obrazec prilagodijo (dodajo svoj znak ali druge posebne rubrike), vendar morajo zagotoviti, da obrazec vsebuje vse elemente in da je njihov vrstni red kar se da nespremenjen.

Ker je potrdilo najpomembnejši dokument za spremljanje napredka vseh študentov in za priznanje učnih dosežkov, je treba natančno opredeliti podatke o pristojnosti za pripravo, izdajo in posredovanje tega dokumenta.

Prijavnico najdete na spletnih straneh http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc48_en.htm. Institucije si lahko standardiziran obrazec prilagodijo (dodajo svoj znak ali druge posebne rubrike), vendar morajo zagotoviti, da obrazec vsebuje vse elemente in da je njihov vrstni red kar se da nespremenjen.

7. Priporočeno branje

7.1 Kreditni in kvalifikacijski sistemi

Evropski instrumenti:

- *The framework of qualification for the European Higher Education Area*

<http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/documents/QF-EHEA-May2005.pdf>

Spremno poročilo: *A Framework fro Qualifications of the European Higher Education Area*, Ministry of Science, technology and Innovation, 2005

http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/documents/050218_QF_EHEA.pdf

- *Recommendation of the European Parliament and of the Council of 23 April 2008 on the establishment of the European Qualifications Framework for lifelong learning*

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:111:0001:0007:EN:PDF>

Druge informacije o EOK:

http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc44_en.htm#doc

- Konvencija o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v Evropski regiji (CETS 165, 1997)

http://www.mvzt.gov.si/fileadmin/mvzt.gov.si/pageuploads/doc/dokumenti_visokosolstvo/zakonodaja_VS/konv_prizn_ERegiji.pdf

Pojasnila h Konvenciji:

<http://www.cicic.ca/docs/Lisboa/Explanatory.en.pdf>

Publikacije na evropski ravni:

- **Tuning Educational Structures in Europe (2007)**

http://tuning.unideusto.org/tuningeu/images/stories/template/General_Brochure_final_version.pdf

Nadaljnje informacije in rezultati projekta:

<http://unideusto.org/tuning>

ali

<http://www.rug.nl/let/tuningeu>

Uporabna poročila bolonjskih seminarjev:

- »Development of a common understanding of Learning Outcomes and ECTS'« Porto, Portugalska, 19-20. junij 2008, Final report in Recommendations

http://portobologna.up.pt/documents/BS_P_Report_20080915_FINAL.pdf

Nadaljnje informacije o seminarju (prispevki, predstavitve):

<http://portobologna.up.pt/>

- »ECTS based on learning outcomes and student workload«, Moskva, Rusija, 17.–18. april 2008

Zaključki:

http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/BolognaSeminars/documents/Moscow_April2008_conclusions_final.pdf

- »An introduction to the European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS)« v: EUA, *Bologna Handbook. Making Bologna Work*. Berlin: European University Association

<http://www.eua.be/publications/bologna-handbook/>

- »European Approaches to credit (transfer) systems in VET

http://www.trainingvillage.gr/etv/Upload/Information_resources/Bookshop/424/6014_en.pdf

- Improving the recognition system degrees and study credit points in the European Higher Education Area

http://www.aic.lv/rigaseminar/documents/Riga_Final_Report_S_Adam.pdf

- Standardi in smernice za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru

<http://www.uni-mb.si/dokument.aspx?id=15549>

- »The Added Value of Using ECTS«

<http://eua.be//publications/bologna.handbook>

7.2 Oblikovanje programov

Yes! Go! A Practical Guide to Designing Degree Programmes with Integrated Transnational Mobility

<http://eu.daad.de/eu/mocca/06493.html>

7.3. Učni cilji in dosežki

- »Learning Outcomes Based Higher Education-The Scottish Experience«

Priporočila

http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/BolognaSeminars/documents/Edinburgh_Feb8_Final_Conclusions_and_Recommendations.pdf

Končno poročilo

http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/BolognaSeminars/documents/Edinburgh_Feb8_Final_report.pdf

Več o seminarju:

<http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/BolognaSeminars/documents/Edinburgh2008.htm>

- »Update on the Issue and Application of Learning Outcomes Associated with the Bologna Process«

http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/BolognaSeminars/documents/Edinburgh_Feb8_Adams.pdf

- A consideration of the nature, role, application and implications for European education of employing learning outcomes at the local, national and international levels

<http://www.pedagogy.ir/images/pdf/using-learning-outcomes-eu.pdf>

- The Shift to Learning Outcomes: Conceptual, Political and practical developments in Europe:

http://www.trainingvillage.gr/etv/Upload/Information_resources/Bookshop/494/4079_en.pdf

7.4 Nacionalne publikacije

Vsaka država je že oz. bo v kratkem objavila informacije o svojem sistemu kvalifikacij in kreditnega sistema. Dva primera sta Škotska in Irska.

- The Scottish Credit and Qualifications Framework

<http://www.scqf.org.uk>

- National Qualifications Authority of Ireland_national Framework of Qualifications

<http://www.nqf.ie/nqf/en/index.html>

- Nemčija

http://www.whrk.de/bologna/de/Bologna_Reader_gesamt.pdf

- Criteria for Academic Bachelor's and Master's Curricula

http://www.joinquality.nl/content/descriptors/AC_English_Gweb.pdf

- Švica – analiza bolonjske prenovе v Švici

<http://www.crus.ch/dms.php?id=5499>

8. Slovar

Slovar pojmov, uporabljenih v tem priročniku:

Zbiranje	Postopek zbiranja kreditnih točk za opravljene obveznosti in doseganje učnih ciljev v posameznih učnih enotah ali učnih aktivnostih.
Dodelitev kreditnih točk	Postopek dodelitve kreditnih točk posamezni kvalifikaciji/programu ali učnim enotam.
Preverjanje in ocenjevanje	Celoten obseg načinov (pisnih, ustnih in praktičnih testov/izpitov, projekti ali portfolio), ki se uporabljajo za preverjanje in ocenjevanje učnih dosežkov v primerjavi z učnimi cilji.
Kriteriji preverjanja in ocenjevanja	Opisi tega, kar naj učenec zna, da bo dosegel predpisane učne cilje.
Podelitev kreditnih točk	Podelitev kreditnih točk, predvidenih za učno enoto ali kvalifikacijo. Podelijo se učencu po preverjanju in oceni, da je učne cilje učne enote ali kvalifikacije dosegel.
Kompetence/zmožnosti	Dinamična kombinacija kognitivnih in metakognitivnih spretnosti, znanja in razumevanja, medosebnih, intelektualnih in praktičnih spretnosti, etičnih vrednot in načel. Kompetence se razvijajo v vseh učnih enotah in se preverijo na različnih stopnjah izvedbe programa. Nekatere kompetence so predmetnospecifične, druge generične (skupne vsem enotam). Običajno se kompetence razvijajo povezano in se nadgrajujejo v programu.
Kompenzacijski postopek	To je izraz, ki se uporablja v nekaterih nacionalnih okoljih, kadar izpitna komisija dovoli, da študent dopolnilno opravlja posamezne dele preverjanja in ocenjevanja v primeru, ko je drugi del obveznosti iste enote opravil uspešno.
Kontaktne ure	Ure (običajno od 45-60 min.), ki jih pri učnih aktivnostih skupno preživita študent in učitelj pod vodstvom učitelja.
Kreditne točke (ECTS)	Številčno izražen obseg učenja, ki temelji na času obremenitve in dela, ki ga mora študent opraviti, da bi dosegel pričakovan učni cilj učnega procesa na določeni ravni.
Stopnja	Vse kvalifikacije v evropskem visokošolskem prostoru se razvrščajo v tri stopnje. Eden od ciljev Bolonjske deklaracije iz leta 1999 je bilo »sprejetje sistema dveh stopenj, dodiplomske in podiplomske«. Leta 2003 so bili v to strukturo vključeni tudi doktorski študiji in se uvrščajo v tretjo stopnjo.

Opisniki (stopenj) ravni	Splošen opis širokih pričakovanih učnih dosežkov za vsako od treh stopenj. Dober primer splošnih opisnikov ravni (stopenj) so t. i. dublinski opisniki, ki so predstavljali enega od temeljev (skupaj z ECTS) za visokošolsko ogrodje kvalifikacij v evropskem visokošolskem prostoru.
Učna enota	Samostojna in formalno strukturirana učna enota (kot na primer: predmet, modul, seminar, delovna praksa).
Formalno izobraževanje	Učenje, ki je običajno organizirano na izobraževalni instituciji, je strukturirano (v smislu postavljenih učnih ciljev, učnega časa in učne pomoči) in se zaključí z listino. Formalno učenje je z vidika učenca usmerjeno.
Priložnostno učenje	Učenje, ki se odvija v vsakodnevem življenju, dejavnostih, povezanih z delom, družino in prostim časom. Ni strukturirano (v smislu postavljenih učnih ciljev, učnega časa ali učne pomoči) in običajno ne vodi k certificiranju. Neformalno učenje je lahko namerno, v večini primerov pa ne (naključno).
Učenec	Posameznik, vključen v učni proces (formalen, neformalen ali priložnosten).
Osredotočeno na učenca (pristop ali sistem)	Načelo ali sistem, ki omogoča oblikovanje izobraževalnih programov, osredotočenih na učenčeve dosežke, vsebuje več različnih učnih prioritet in ki realno upošteva študentovo obremenitev (tj. obremenitev, ki je združljiva s trajanjem programa). Omogoča večjo učenčevo vključenost v izbiro vsebine, način, kraj in tempo učenja.
Učni cilji/dosežki	Opisi tega, kar naj učenec zna, razume in je zmožen po uspešno opravljenem učnem procesu.
Opisnik ravni	Splošen opis običajnih dosežkov učencev, ki jim je bila podeljena kvalifikacija na določeni stopnji ogrodja kvalifikacij.
Modul	Enota programa v sistemu, kjer je vsaka enota ovrednotena z istim številom kreditnih točk ali njihovim večkratnikom.
Neformalno učenje	Učenje, ki ga ne organizira izobraževalna institucija in se običajno ne zaključí z listino, je pa strukturirano (v smislu postavljenih učnih ciljev, učnega časa ali učne pomoči). Neformalno učenje je ciljno naravnano z vidika učenca.
Program (izobraževalni)	Vrsta učnih enot, ki temeljijo na učnih ciljih in ki vodijo k podelitvi kvalifikacije.
Napredovanje	Postopek, ki omogoča, da učenec napreduje z nižje na višjo stopnjo izobraževanja, kot je njegova že pridobljena kvalifikacija.

Pravila napredovanja po programu	Pravila, ki določajo pogoje za napredovanje po programu in pridobitev kvalifikacije.
Kvalifikacija	Vsaka pridobljena stopnja, diploma ali drugo dokazilo, ki ga izda pooblaščen institucija in dokazuje uspešno dokončanje akreditiranega študijskega programa.
Nacionalno ogrodje kvalifikacij (visoko šolstvo)	Enoten opis na nacionalni ravni ali na ravni izobraževalnega sistema, ki je mednarodno razumljiv, s katerim je mogoče prepoznati in povezovati vse kvalifikacije in druge učne dosežke v visokem šolstvu in ki določa odnose med visokošolskimi kvalifikacijami.
Zagotavljanje kakovosti	Postopek ali vrsta postopkov, sprejetih na nacionalni ali institucionalni ravni, da se zagotovi kakovost programov izobraževanja in podeljenih kvalifikacij.
Priznavanje kreditnih točk	Postopek, s katerim institucija potrdi učni dosežek, ki ga je preverila in ocenila druga institucija, kot dosežen cilj ali posameznih delov cilja svoje učne enote ali kvalifikacije.
Priznavanje neformalnega in priložnostnega učenja	Postopek, s katerim institucija potrdi, da učni cilji, doseženi in preverjeni v drugih kontekstih (neformalno, priložnostno učenje), zadoščajo zahtevam (v celoti ali delno) posameznega programa, učne enote ali kvalifikacije.
Študent	Učenec, vpisan v formalni izobraževalni program.
Prenos	Postopek prenosa kreditnih točk, pridobljenih v enem okolju, v drugo okolje.
Obremenitev	Ocena časa, ki ga študent povprečno porabi za opravljanje in zaključevanje učnih aktivnosti (predavanja, seminarji, projekti, praktično usposabljanje, samostojno delo in izpiti), predvidenih za doseganje učnih ciljev.

Priloga 1

Namen uporabe ECTS je zagotoviti, da se v učnem procesu upoštevajo študentovi učni dosežki, pričakovanja in sposobnosti. Z uporabo ECTS morata biti zagotovljeni zaščita študentov in enakovredna obravnava njihovih učnih dosežkov.

V instituciji, ki uporablja ta sistem, študenti lahko pričakujejo:

- **predstavitev**, ki obsega predmetnik, učne cilje in njihove sestavine ter tudi dodeljene ECTS kreditne točke,
- **metode preverjanja in ocenjevanja znanja**, ki ustrezajo učnim ciljem in učni obremenitvi,
- **informacijo** o metodah preverjanja in ocenjevanja znanja, ki mora biti znana vnaprej,
- **pridobitev ECTS kreditnih točk**, ki so dodeljene vsaki učni enoti po uspešno opravljenem preverjanju in ocenjevanju znanja,
- sodelovanje v rednih **postopkih nadzora in revizijah** za oceno študentove obremenitve in ustreznosti dodeljenih kreditnih točk,
- **sodelovanje predstavnikov** študentov pri dodeljevanju ECTS kreditnih točk posameznim učnim enotam,
- **usmerjanje** in pomoč,
- možnosti priznanja **predhodno pridobljenih znanj in spretnosti**, pridobljenih na primer v neformalnem ali priložnostnem okolju, ali kreditnih točk, pridobljenih v drugih institucijah, za nadaljevanje študija,
- pravico do pritožbe, če za uspešno opravljene obveznosti ne pridobijo kreditnih točk.

V primeru mobilnosti:

- **priznanje vseh opravljenih obveznosti** za opravljene dele študija v tujini ali na drugi instituciji na podlagi Učnega dogovora po vrnitvi na matično institucijo, tako kot določi Učni dogovor,³¹ in njihovo upoštevanje pri zaključku študija in pridobitvi kvalifikacije,
- **ustrezno priznanje** kreditnih točk, pridobljenih v času mobilnosti in **upoštevanje** teh obveznosti pri zaključku študija in pridobitvi kvalifikacije,
- primerno in ustrezno priznanje ocen, pridobljenih na drugi instituciji.

V primeru priznavanja neformalnega in priložnostnega učenja:

- podelitev **enakega števila kreditnih točk**, kot če bili učni dosežki pridobljeni v okviru učnih enot s primerljivimi učnimi cilji.

---

³¹ http://ec.europa.eu/education/archive/million/charter_en.pdf.

Priloga 2

Predlogi, kako naj institucije priznavajo posamezne dele študija, opravljene v tujini na podlagi dvostranskih sporazumov

Izbira partnerske institucije

Dogovori o izmenjavi se praviloma sklepajo med institucijami:

- ki ponujajo programe, primerljive po kreditnih točkah, učnih ciljih, učnih metodah in po metodah preverjanja in ocenjevanja znanja,
- ki tudi po standardih ustrezajo do te mere, da je mogoče učne in ocenjevalne metode upoštevati brez predpisovanja dodatnih učnih obveznosti ali dodatnega ocenjevanja.

Dogovori se sklepajo tudi v primeru, kadar instituciji ponujata komplementarne programe, s katerimi omogočata širše priložnosti za sodelujoče študente.

Vključevanje mobilnosti v programe

Za omogočanje mobilnosti v programu:

- se v programu opredelijo letniki ali semestri, ki so za mobilnost najprimernejši (okno mobilnosti),
- se v tem letniku ali semestru opredelijo učne enote, cilji katerih se najlažje dosežejo z izmenjavo v tujini (npr. znanje tujih jezikov, mednarodne ali primerjalne vsebine, dodatni/izbirni predmeti, priprava disertacije, praktično usposabljanje ipd.),
- se skupaj s partnerskimi institucijami opredelijo oddelki ali predmeti, ki omogočajo doseči primerljive učne cilje.

Porazdelitev odgovornosti

V vsakem oddelku ali na predmetnem področju se določi odgovorna oseba, ki je pooblaščen, da:

- odobri študentov program študija v tujini (podpiše Učni dogovor),
- zagotovi priznanje vseh opravljenih obveznosti (podpiše sklep o priznanih obveznostih).

Sodelovanje s študentom, ki odhaja na izmenjavo

Pred odhodom študenta na izmenjavo se odgovorna oseba za izmenjavo:

- s študentom pogovori in odobri Učni dogovor, ki vsebuje program izmenjave za semester ali leto (30 ali 60 ECTS kreditnih točk); program izmenjave naj ima podobne, dopolnilne ali ustrezne učne cilje v primerjavi s programom domače institucije, vendar ne nujno iste vsebine
- zagotovi, da bodo vse v tujini pridobljene kreditne točke v odobrenem programu izmenjave priznane, upoštevane v domačem programu in prištete kreditnim točkam za pridobitev kvalifikacije.

Odgovorna oseba za izmenjavo po študentovi vrnitvi:

- poskrbi, da se pridobljene kreditne točke ustrezno zabeležijo v evidenco o opravljenih obveznostih z navedbo doseženih učnih ciljev in z izvirnimi nazivi učnih enot; kreditne točke morajo biti vpisane tudi v prilogo k diplomi z navedbo institucije, na kateri so bile pridobljene,
- v šteje kreditne točke, pridobljene v tujini, v skupni seštevek kreditnih točk za pridobitev kvalifikacije, kot je bilo dogovorjeno z Učnim dogovorom; priznanje kreditnih točk, pridobljenih v tujini, kot opravljene dodatne obveznosti, ni ustrezno. Kot dodatne obveznosti se lahko priznajo samo kreditne točke, pridobljene nad dogovorjeno vsoto kreditnih točk iz Učnega dogovora (več kot 30 ali 60 kreditnih točk).

Priloga 3

Uvod

Prvi del te priloge opisuje, kako je nastajal sistem, ki naj bi predstavljal zanesljivo podlago za interpretacijo in pretvorbo ocen. Drugi del opisuje poenostavljen sistem, poimenovan »ECTS razpredelnica ocen«. Poenostavljen sistem temelji na prejšnjih verzijah in – tako kot njegov predhodnik – predvideva, da univerze spremljajo uporabo svojih ocenjevalnih lestvic, kar je že praksa nekaterih evropskih institucij. ECTS ocenjevalna tabela omogoča univerzam ustrezno pretvorbo in priznanje ocen študentom na izmenjavah. Pripombe uporabnikov tega sistema so zelo dobrodošle.

Zgodovina

V evropskih izobraževalnih sistemih so se izoblikovali različni pristopi k ocenjevanju, ki so globoko ukoreninjeni v pedagoške in kulturne tradicije. Poudariti je treba, da poleg različnih ocenjevalnih lestvic obstajajo tudi različne uporabe teh lestvic na različnih institucijah ali na različnih področjih. Te razlike je treba znotraj evropskega visokošolskega prostora tudi spoštovati, zato da jih v postopkih priznavanja ustrezno razumemo, če je treba tudi ob pomoči in tolmačenju ljudi, ki prihajajo iz teh okolij. Študentje na izmenjavi imajo ob priznanju kreditnih točk tudi pravico do ustreznega priznanja ocen, saj so štipendije ali druge pravice velikokrat odvisne od ocen. Preglednost ravni učnih dosežkov je ravno tako pomembna za diplomante in njihovo zaposljivost v svoji ali drugi državi.

Smernice za uporabo ECTS so za razrešitev tega problema že v preteklih letih vsebovale predlog, da naj evropske institucije kot pripomoček za pretvorbo ocen ob uporabi lastne ocenjevalne lestvice uporabljajo tudi evropsko. Takšna evropska lestvica je temeljila na statistični krivulji pozitivnih ocen v vsakem programu, ki je pokazala, kako je uporabljena nacionalna lestvica, in ki je omogočala primerjavo s statistično distribucijo ocen v paralelnem programu druge institucije.

V prvi fazi so se zbrali statistični podatki z institucij, ki so bile pripravljene sodelovati in prikazati svoj sistem. V izobraževalnih sistemih, kjer je razvrščanje študentov po uspehu pri vsakem predmetu/modulu že standardiziran postopek, so bili podatki pridobljeni za celotne skupine študentov. V drugih primerih je statistična krivulja prikazovala ocene, pridobljene v zadnjih dveh letih in za posamezno skupino študentov (enega samega programa ali pa skupine homogenih programov), ki je predstavljala vzorec določene distribucije ocen. Podatki, pridobljeni od velikega števila institucij v Evropi, so pokazali, kako se nacionalne ocenjevalne lestvice dejansko uporabljajo. Na primer: učitelji v Franciji konsistentneje uporabljajo spodnji del lestvice, medtem ko italijanski učitelji zgornji del. Glede različnih področij podatki mnogih italijanskih institucij kažejo, da učitelji inženirskih strok ocenjujejo z nižjimi ocenami kot učitelji s področja humanistike. Čeprav so te vzorce v praksi že opazili, je zanimivo, da so tudi statistično dokazani. Razpredelnica z razporeditvijo ocen, oblikovana za posebno referenčno skupino v nekem kontekstu, omogoča umestitev posamezne ocene v to razpredelnico in tako omogoča neposredno primerjavo študentovega posameznega dosežka z dosežki študentov s podobnim položajem v drugih okoljih.

V drugi fazi priprave ECTS ocenjevalne lestvice so statistično krivuljo za vsako referenčno skupino razdelili na 5 delov (najboljših 10 %, in potem 25 %, 30 %, 35 %, naslednjih 25 % in najnižjih 10 %), poimenovanih tudi A, B, C, D, E, ki so postali pripomoček za neposredno prevedbo ocen programov za pridobitev izobrazbe v neki državi/instituciji v podobne ocene v drugi državi/instituciji. Na primer,

če je na osnovi statističnih podatkov oceno 14 pridobilo najboljših 10 % francoskih študentov, bi oceno A v ECTS ocenjevalni lestvici lahko pripisali oceni 14. Tako se lahko francosko oceno 14 razume kot eno najboljših ocen, pridobljenih v tem programu, primerljivo z oceno s podobnim odstotkom na istem področju, vendar v drugi državi/instituciji, ki se ji ravno tako pripiše A – na primer oceni 30 na italijanski instituciji.

Na podlagi izkušenj s 5-stopenjsko ECTS ocenjevalno lestvico iz preteklih let je mogoče trditi, da je bilo drugo fazo pretežno izvesti, še posebej v tistih nacionalnih ocenjevalnih sistemih s samo petimi ali še manj pozitivnimi ocenami, ki jih ni bilo mogoče umestiti v vnaprej določeno odstotno strukturo na lestvici ECTS. Dejansko je bila uporaba ECTS ocenjevalne lestvice v Evropi precej omejena.

Poenostavljen sistem: ECTS razpredelnica ocen

Da bi poenostavili in hkrati nadaljevali postopek primerjave evropskih ocen glede na njihov pomen, smo predlagali uporabo »ECTS razpredelnice ocen«, ki bi v prvi fazi vsebovala 5 stopenj. Na ta način lahko institucije v preglednici prikažejo statistično distribucijo ocen, ki jih uporabljajo. Tako smo ECTS ocenjevalno lestvico, osnovano na določeni razdelitvi na podlagi odstotkov, nadomestili s preprosto preglednico. Z drugimi besedami, namesto da poskušajo umestiti ocenjevalne prakse v standardno distribucijo, morajo univerze samo določiti dejanski odstotek študentov, ki prejme posamezno »lokalno« oceno.

Na primer:

nacionalna/institucionalna ocena	število ocen, podeljenih v referenčni skupini	odstotek glede na celotno število podeljenih ocen
10	50	5 %
9	100	10 %
8	350	35 %
7	300	30 %
6	200	20 %
	1000	100 %

ECTS razpredelnica ocen se lahko oblikuje za vse vrste nacionalnih lestvic ocen iz podatkov, ki za neko referenčno skupino že obstajajo v institucionalnih evidencah. Če se razpredelnica vključi v prilogo k diplomi, omogoča interpretacijo vsake študentove ocene in ne zahteva dodatnih preračunov.

Nova **ECTS razpredelnica ocen** omogoča neposrednejšo primerjavo dveh ali več ocenjevalnih sistemov in kultur. Naslednja preglednica predstavlja še en primer:

nacionalni/institucionalni sistem ocenjevanja/sistem A	odstotek ocen*	nacionalni/institucionalni sistem ocenjevanja/sistem B	odstotek ocen
30	5,6 %	1	20 %
30	15,7 %	2	35 %
29	0,5 %	3	25 %
28	12,3 %	4	20 %
27	11,8 %		
26	9,0 %		
25	8,2 %		
24	11,3 %		
23	2,7 %		
22	6,0 %		
21	2,3 %		
20	5,7 %		
19	1,9 %		
18	6,9 %		
Skupaj	100 %		100 %

*Odstotek vseh ocen, podeljenih v programu za pridobitev izobrazbe v zadnjih dveh letih.

Iz tega primera vidimo, da se ocena 30, pridobljena na lestvici A, pretvori v oceno 1 na lestvici B. Ocena 2 na lestvici B, se pretvori v ocene 26-29 (povprečno 27) v sistemu A.

ECTS razpredelnica ocen omogoča enostavno, pregledno interpretacijo in pretvorbo ocen iz enega v drug sistem ali kontekst, in je ustrezna za primerjavo učnih dosežkov. Pravilna uporaba zagotavlja primerjavo med ocenami, pridobljenimi v različnih sistemih in različnih državah v evropskem visokošolskem prostoru in izven njega.

Uporaba **ECTS razpredelnice ocen** vsebuje več faz:

1. Opredelitev referenčne skupine, za katero se računa razporeditev ocen (običajno študentje v programu za pridobitev izobrazbe, v nekaterih primerih pa širše ali drugače, na primer študentje fakultete ali področja ... humanistika).
2. Zbir vseh ocen, podeljenih v nekem časovnem obdobju (vsaj) dveh študijskih let za opredeljeno skupino.

3. Izračun porazdelitve ocen v odstotkih za posamezno referenčno skupino.
4. Vključitev preglednice dobljenih odstotkov v vsako potrdilo o opravljenih obveznostih oziroma v prilogo k diplomi.
5. Primerjava med lastno in tujo preglednico ob priznavanju ocen ter pretvorba ocene glede na primerjavo.

Prve štiri faze predstavljajo administrativne postopke, v katere je treba vključiti vse programe. Akademsko odgovornost za prenos kreditnih točk je mogoče vključiti v peti fazi, kjer so oblikovane smernice za pretvorbo ocen.

Priloga 4

Ključni dokumenti

Priročnik vsebuje standardne obrazce Prijava študenta (Student Application), Učni dogovor (Learning Agreement), Dogovor o usposabljanju (Training Agreement), potrdilo o opravljenih obveznostih in obrazec Priloga k diplomi. Primeri posodobljenih in izpolnjenih obrazcev ter seveda informacije so dosegljivi na spletni strani: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc48_en.htm.

Na tej strani so objavljeni tudi drugi dokumenti, ki jih je mogoče uporabiti, kot na primer obrazec učnega načrta za module ali obrazec za ugotavljanje študentove obremenitve za posamezno učno enoto.

Education and Culture DG

lifelong learning Programme

LIFELONG LEARNING PROGRAMME / ERASMUS – ECTS STUDENT APPLICATION FORM

(Photograph)

ACADEMIC YEAR: 20..... / 20.....

FIELD OF STUDY: .....

This application should be completed in BLACK and BLOCK letters in order to be easily copied and/or telefaxed.

SENDING INSTITUTION: Name and full address: .....

.....

.....

Departmental coordinator – name, telephone and fax numbers, e-mail : .....

.....

Institutional coordinator – name, telephone and fax numbers, e-mail : .....

.....

STUDENT'S PERSONAL DATA (to be completed by the student applying)

Family name: ..... Firstname (s): .....

Date of birth: .....

Sex: M / F Nationality: ..... Place of birth: .....

e-mail address: .....

Current address: ..... Permanent address (if different): .....

.....

Current address is valid until: .....

Tel. no (incl. country code nr.): ..... Tel: .....

LIST OF INSTITUTIONS WHICH WILL RECEIVE THIS APPLICATION FORM (in order of preference):

Institution	Country	Period of study		Duration of stay (months)	No. of expected ECTS credits
		From	To		
1.					
2.					
3.					

Name of student: .....

Sending institution : ..... Country : .....

Briefly state the reasons why you wish to study abroad: .....

.....

LANGUAGE COMPETENCE Note: A proof of knowledge of the receiving institution's language of instruction should be submitted

Mother tongue: ..... Language of instruction at home institution (if different): .....

Other languages	I have sufficient knowledge to follow lectures		I need some extra preparation	
	YES	NO	YES	NO
	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐

WORK EXPERIENCE RELATED TO CURRENT STUDY (if relevant)

Work experience / position	Firm /organization	Dates	Country

PREVIOUS AND CURRENT STUDY

Diploma/degree for which you are currently studying: .....

Number of higher education study years prior to departure abroad: .....

Have you already been studying abroad ? Yes No

If Yes, when? at which institution ? .....

The attached Transcript of records includes full details of previous and current higher education study.
 Details not known at the time of application will be provided at a later stage.

Student's Signature ..... Date .....

RECEIVING INSTITUTION

We hereby acknowledge receipt of the application, the proposed learning agreement and the candidate's Transcript of records.

The above-mentioned student is provisionally accepted at our institution
 not accepted at our institution

Departmental coordinator's signature ..... Institutional coordinator's signature .....

.....

Date: ..... Date: .....

Education and Culture DG

lifelong learning Programme

LIFELONG LEARNING PROGRAMME/ ERASMUS – ECTS

LEARNING AGREEMENT

ACADEMIC YEAR: 20...../ 20..... STUDY PERIOD: from .....to .....

FIELD OF STUDY: .....

Name of student: .....
Student's e-mail address: .....
Sending Institution: ..... Country: .....

DETAILS OF THE PROPOSED STUDY PROGRAMME ABROAD/LEARNING AGREEMENT

Receiving Institution: ..... Country: .....

Course unit code (if any) and page no. of the information package	Course unit title (as indicated in the course catalogue)	Semester (autumn/spring)	Number of ECTS credits
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....

Student's signature..... Date .....

SENDING INSTITUTION	
We confirm that the learning agreement is accepted.	
Departmental coordinator's signature	Institutional coordinator's signature
.....	.....
Date:.....	Date:.....

RECEIVING INSTITUTION	
We confirm that the learning agreement is accepted.	
Departmental coordinator's signature	Institutional coordinator's signature
.....	.....
Date:.....	Date:.....

Name of student: .....

Sending Institution: ..... Country: .....

CHANGES TO ORIGINAL LEARNING AGREEMENT (to be filled in ONLY if appropriate)

Course unit (as indicated in the course catalogue)	Course unit title (as indicated in the course catalogue)	Deleted Course Unit	Added Course Unit	Number of ECTS credits
.....	.....	☐	☐	
.....	.....	☐	☐	
.....	.....	☐	☐	
.....	.....	☐	☐	
.....	.....	☐	☐	
.....	.....	☐	☐	
.....	.....	☐	☐	
.....	.....	☐	☐	
.....	.....	☐	☐	
.....	.....	☐	☐	
.....	.....	☐	☐	
.....	.....	☐	☐	
.....	.....	☐	☐	
.....	.....	☐	☐	
.....	.....	☐	☐	

If necessary, continue this list on a separate sheet

Student's signature..... Date .....

SENDING INSTITUTION

We confirm that the above-listed changes to the initially accepted learning agreement are approved.

Departmental coordinator's signature ..... Institutional coordinator's signature .....

.....

Date:..... Date:.....

RECEIVING INSTITUTION

We confirm that the above-listed changes to the initially accepted learning agreement are approved.

Departmental coordinator's signature ..... Institutional coordinator's signature .....

.....

Date:..... Date:.....

Education and Culture DG

lifelong learning Programme

LIFELONG LEARNING PROGRAMME/ ERASMUS – ECTS

TRAINING AGREEMENT and QUALITY COMMITMENT

I. DETAILS OF THE STUDENT

Name of student: .....

Subject area: ..... Academic year: .....

Degree: .....

Sending Institution: ..... Country: .....

II. DETAILS OF THE PROPOSED TRAINING PROGRAMME ABROAD

Host organization: .....

Planned dates of start and end of the placement period: from ..... till: ..... (..... months)

Knowledge, skills and competence to be acquired: .....

Detailed programme of the training period: .....

Tasks of the student: .....

Monitoring and evaluation plan: .....

III. COMMITMENT OF THE THREE PARTIES

By signing this document the student, the sending institution and the host organisation confirm that they will abide by the principles of the Quality Commitment for Erasmus student placements set out in the document below.

The student .....

Student's signature: ..... Date: .....

The sending institution .....

We confirm that this proposed training programme agreement is approved. On satisfactory completion of the training programme the institution will award .....ECTS credits and will record the training period in the Diploma Supplement.

Coordinator's signature: ..... Date: .....

The host organization .....

We confirm that this proposed training programme is approved. On completion of the training programme the organisation will issue a Certificate to the student

Coordinator's signature: ..... Date: .....

QUALITY COMMITMENT

For Erasmus student placements

This Quality Commitment replicates the principles of the European Quality Charter for Mobility

THE SENDING HIGHER EDUCATION INSTITUTION* UNDERTAKES TO:

Define the **learning outcomes** of the placement in terms of the knowledge, skills and competencies to be acquired

Assist the student in **choosing** the appropriate host organisation, project duration and placement content to achieve these learning outcomes

Select students on the basis of clearly defined and transparent criteria and procedures and sign a **placement contract** with the selected students.

Prepare students for the practical, professional and cultural life of the host country, in particular through language training tailored to meet their occupational needs

Provide **logistical support** to students concerning travel arrangements, visa, accommodation, residence or work permits and social security cover and insurance

Give **full recognition** to the student for satisfactory completed activities specified in the Training Agreement

Evaluate with each student the personal and professional development achieved through participation in the Erasmus programme

THE SENDING INSTITUTION* AND HOST ORGANISATION JOINTLY UNDERTAKE TO:

Negotiate and agree a tailor-made **Training Agreement** (including the programme of the placement and the recognition arrangements) for each student and the adequate mentoring arrangements

Monitor the progress of the placement and take appropriate action if required

THE HOST ORGANISATION UNDERTAKES TO:

Assign to students **tasks and responsibilities** (as stipulated in the Training Agreement) to match their knowledge, skills, competencies and training objectives and ensure that appropriate equipment and support is available

Draw a **contract or equivalent document** for the placement in accordance with the requirements of the national legislation

Appoint a mentor to advise students, help them with their integration in the host environment and monitor their training progress

Provide **practical support** if required, check appropriate insurance cover and facilitate understanding of the culture of the host country

THE STUDENT UNDERTAKES TO:

Comply with all **arrangements** negotiated for his/her placement and to do his/her best to make the placement a success

Abide by the **rules and regulations** of the host organisation, its normal working hours, code of conduct and rules of confidentiality

Communicate with the sending institution about any problem or changes regarding the placement

Submit a report in the specified format and any required supporting documents at the end of the placement

* In the event that the higher education institution is integrated in a consortium, its commitments may be shared with the co-ordinating organisation of the consortium

ERASMUS STUDENT CHARTER

The status of 'Erasmus student' applies to students who satisfy the Erasmus eligibility criteria and who have been selected by their university* to spend an Erasmus period abroad – either studying at an eligible partner university or carrying out a placement in an enterprise or other appropriate organisation. For study mobility, both universities must have an Erasmus University Charter awarded by the European Commission. For placement in enterprise the home university must hold an extended Erasmus University Charter (i.e. also covering rights and obligations relating to placements).

As an Erasmus student, you are entitled to expect:

- Your home and host universities to have an inter-institutional agreement.
- The sending and receiving institutions to sign with you and before you leave a Learning/Training Agreement setting out the details of your planned activities abroad, including the credits to be achieved.
- Not to have to pay fees to your host university for tuition, registration, examinations, access to laboratory and library facilities during your Erasmus studies.
- Full academic recognition from your home university for satisfactorily completed activities during the Erasmus mobility period, in accordance with the Learning/Training Agreement.
- To be given a *transcript of records* at the end of your activities abroad, covering the studies/work carried out and signed by your host institution/enterprise. This will record your results with the credits and grades achieved. If the placement was not part of the normal curricula, the period will at least be recorded in the *Diploma Supplement*.
- to be treated and served by your host university in the same way as their home students.
- to have access to the Erasmus University Charter and Erasmus Policy Statement of your home and host universities.
- Your student grant or loan from your home country to be maintained while you are abroad.

As an Erasmus student, you are expected to:

- Respect the rules and obligations of your *Erasmus grant agreement* with your home university or your National Agency.
- Ensure that any changes to the Learning/Training Agreement are agreed in writing with both the home and host institutions immediately they occur.
- Spend the full study/placement period as agreed at the host university/enterprise, including undergoing the relevant examinations or other forms of assessment, and respect its rules and regulations. Write a report on your Erasmus study/placement period abroad when you return and provide feedback if requested by your home university, the European Commission or the National Agency.

If you have a problem:

- Identify the problem clearly and check your rights and obligations.
- Contact your departmental coordinator for Erasmus and use the formal appeals procedure of your home university if necessary.

If you remain dissatisfied, contact your National Agency.

* "University" means any type of higher education institution which, in accordance with national legislation or practice, offers recognised degrees or other recognised tertiary level qualifications, or vocational education or training at tertiary level.

GENERAL CONDITION

Article 1: Liability

Each party of this agreement shall exonerate the other from any civil liability for damages suffered by him or his staff as a result of performance of this agreement, provided such damages are not the result of serious and deliberate misconduct on the part of the other party or his staff.

The UK National Agency, the European Commission or their staff shall not be held liable in the event of a claim under the agreement relating to any damage caused during the execution of the placement. Consequently, the UK National Agency or the European Commission shall not entertain any request for indemnity of reimbursement accompanying such claim.

Article 2: Termination of the Contract

In the event of failure by the beneficiary to perform any of the obligations arising from the agreement, and regardless of the consequences provided for under the applicable law, the institution is legally entitled to terminate or cancel the agreement without any further legal formality where no action is taken by the beneficiary within one month of receiving notification by registered letter.

If the beneficiary terminates the agreement before its agreemental end or if he/she fails to follow the agreement in accordance with the rules, he/she will have to refund the amount of the grant already paid.

In case of termination by the beneficiary due to “force majeure”, i.e. an unforeseeable exceptional situation or event beyond the beneficiary’s control and not attributable to error or negligence on his/her part, the beneficiary will be entitled to receive the amount of the grant corresponding to the actual time of the placement. Any remaining funds will have to be refunded.

Article 3: Data Protection

All personal data contained in the agreement shall be processed in accordance with Regulation (EC) No 45/2001 of the European Parliament and of the British Council on the protection of individuals with regard to the processing of personal data by the Community institutions and bodies and on the free movement of such data. Such data shall be processed solely in connection with the implementation and follow-up of the agreement by the sending institution, the National Agency and the European Commission, without prejudice to the possibility of passing the data to the bodies responsible for inspection and audit in accordance with Community legislation (Court of Auditors or European Antifraud Office (OLAF)).

The beneficiary may, on written request, gain access to his personal data and correct any information that is inaccurate or incomplete. He/she should address any questions regarding the processing of his/her personal data to the sending institution and/or the National Agency. The participant may lodge a complaint against the processing of his personal data with the Information Commissioner’s Office with regard to the use of these data by the sending institution, the National Agency, or to the European Data Protection Supervisor with regard to the use of the data by the European Commission.

Article 4: Checks and Audits

The parties of the agreement undertake to provide any detailed information requested by the European Commission, the UK National Agency or by any other outside body authorised by the European Commission or the UK National Agency to check that the Placement and the provisions of the agreement are being properly implemented.

Education and Culture DG

lifelong learning Programme

LIFELONG LEARNING PROGRAMME / ERASMUS – ECTS

TRANSCRIPT OF RECORDS

ACADEMIC YEAR: 20...../ 20.....

FIELD OF STUDY: .....

NAME OF SENDING INSTITUTION:	
Faculty/ Department:	
ECTS departmental coordinator:	
Tel:	Fax: ..... E-mail: .....
NAME OF STUDENT: ..... First Name:	
Date and place of birth: ..... Sex : M ☐ / F ☐	
Matriculation date: ..... Matriculation number:	
E-MAIL ADDRESS:	
NAME OF RECEIVING INSTITUTION:	
Faculty/ Department of	
ECTS departmental coordinator:	
Tel:	Fax: ..... E-mail: .....

Course Unit Code (1)*	Title of the course unit	Duration of course unit (2)*	Local grade (3)*	ECTS credits (4)*
to be continued on a separate sheet				Total : .....

* (1) (2) (3) (4) see explanation on back page

Date:.....

Signature of registrar/dean administration officer:..... Stamp of institution: .....

NB : This document is not valid without the signature of the registrar /dean/administration officer and the official stamp of the institution

(1) Course unit code : Refer to the ECTS Course catalogue

(2) Duration of course unit :

Y = 1 academic year

1S= 1 semester

2S= 2 Semesters

1T=1 term/trimester

2T=2 terms/trimesters

(3) Grading:

a) Description of the institutional grading system:

b) Grading distribution in the department or programme (please specify) (For this section please refer to ECTS Users' Guide, Annex 3)

(4) ECTS credits :

1 academic year = 60 credits

1 semester = 30 credits

1 term/trimester = 20 credits

THE DIPLOMA SUPPLEMENT

This Diploma Supplement follows the model developed by the European Commission, Council of Europe and UNESCO/CEPES. The purpose of the supplement is to provide sufficient independent data to improve the international 'transparency' and fair academic and professional recognition of qualifications (diplomas, degrees, certificates etc.). It is designed to provide a description of the nature, level, context, content and status of the studies that were pursued and successfully completed by the individual named on the original qualification to which this supplement is appended. It should be free from any value judgements, equivalence statements or suggestions about recognition. Information in all eight sections should be provided. Where information is not provided, an explanation should give the reason why.

1. INFORMATION IDENTIFYING THE HOLDER OF THE QUALIFICATION

1.1 Family name(s):

1.2 Given name(s):

1.3 Date of birth (*day/month/year*):

1.4 Student identification number or code (*if available*):

2. INFORMATION IDENTIFYING THE QUALIFICATION

2.1 Name of qualification and (*if applicable*) title conferred (*in original language*):

2.2 Main field(s) of study for the qualification:

2.3 Name and status of awarding institution (*in original language*):

2.4 Name and status of institution (*if different from 2.3*) administering studies (*in original language*):

2.5 Language(s) of instruction/examination:

3. INFORMATION ON THE LEVEL OF THE QUALIFICATION

3.1 Level of qualification:

3.2 Official length of programme:

3.3 Access requirements(s)

4. INFORMATION ON THE CONTENTS AND RESULTS GAINED

4.1 Mode of study:

4.2 Programme requirements:

4.3 Programme details: (e.g. modules or units studied), and the individual grades/marks/credits obtained:

(if this information is available on an official transcript this should be used here)

4.4 Grading scheme and, if available, grade distribution guidance:

4.5 Overall classification of the qualification *(in original language)*:

5. INFORMATION ON THE FUNCTION OF THE QUALIFICATION

5.1 Access to further study:

5.2 Professional status *(if applicable)*:

6. ADDITIONAL INFORMATION

6.1 Additional information:

6.2 Further information sources:

7. CERTIFICATION OF THE SUPPLEMENT

7.1 Date:

7.2 Signature:

7.3 Capacity:

7.4 Official stamp or seal:

8. INFORMATION ON THE NATIONAL HIGHER EDUCATION SYSTEM

(N.B. Institutions who intend to issue Diploma Supplements should refer to the explanatory notes that explain how to complete them.)

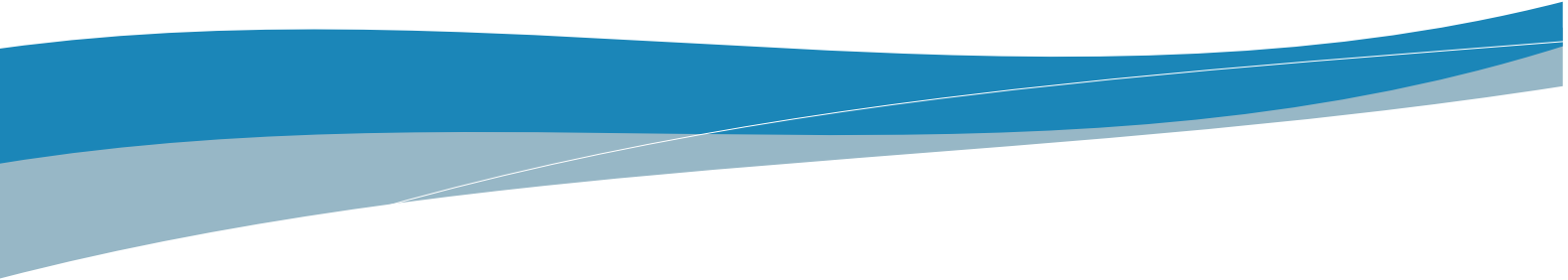
Annex 5

Overview of national regulations on the number of learning hours per academic year

Countries	Hours range/ academic year	Hours range/ credit	Status of the proclamation
Austria	1,500 h	25 h	Law
Belgium (Fl)	1,500/1,800 h	25/30 h	Decree (law on the Flemish level)
Belgium (Fr)	1440 h	24 h	Decree(law of the French Community)
Czech Re- public	1,500/1800 h	25/30 h	Good practice, recommendation of ECTS Key Features.
Cyprus	1500h/1800 h	25/30 h	New Law for Higher Education (under consideration in 2008)
Denmark	1,650 h	27/28 h	Letters from the Ministry
Estonia	1,560 h	26 h	University Act law
Finland	1,600 h	27 h	Act of the Council of State
France	1,650 h	25/30 h	Recommendation by the University Presidents' conference
Germany	1,800 h	30 h	KMK (Kultusministerkonferenz = Standing Conference of the Ministers of the Federal States). Element of Accreditation
Greece	1,500/1,800 h	25/30 h	Ministerial Decision
Hungary	1,620/1,800 h	30 h	Act on Higher Education and attaching Governmental Decree
Iceland	1,500/2,000 h	25/33 h	No proclamation, but understanding among universities
Ireland		20/30 h	Recommendation on the principles and operational guidelines devised by the National Qualifications Authority of Ireland
Italy	1,500 h	25 h	Ministerial Decrees
Latvia	1,600 h		Law
Lithuania	1,600 h		Law and Decree

Malta	1,500 h	25 h	In Educational Act, 2004 and subsidiary legislation
Netherlands	1,680 h	28 h	Law
Portugal	1,500/1,680 h	25/28 h	Decree 42/2005 of 22 February.
Norway	no range per academic year proclaimed/ decision of universities	no range per credit proclaimed	Law
Poland	1,500/1,800 h	25/30 h	Decree
Romania	1,520/1,640 h	25/27 h	Order of the Ministry of Education (from 1999)
Slovakia	no range per academic year proclaimed	25/30 h	Good practice, recommendation of ECTS key features
Slovenia	1,500/1,800 h	25/30 h	Law (2004)
Spain	1,500/1,800 h	25/30 h	Royal Decree (law)
Sweden	1,600 h	26/27 h	Higher education ordinance (Government regulation) states full time studies during 40 weeks
Switzerland	1,500/1,800 h	25/30 h	Swiss University Conference (SUC) Regulation for the implementation of Bologna
Turkey	1,500/1,800 h		Law
United Kingdom	1,200-1,800 h	20 h	national Qualification (and Credits) Frameworks

Education and Culture DG

ISBN 978 92 79 09728 7

9 789279 097287